

LEOPOLDOV

5/2022

DNES

...o zemi, zo zeme a pre Zem...

KOMUNÁLNE VOLBY 2022

VOLBY DO VÚC 2022

Primátorský mandát obhájila Terézia Kavuliaková

V zastupiteľstve by mali zasadiť štyria noví poslanci

Volebná sobota 29. októbra 2022 bola pre volebné komisie pomerne náročná – tohtoročné voľby sa označujú ako spojené, čo značí, že v rovnakom čase i miestnosti mohli občania využiť právo zvoliť si svojich zástupcov nielen v komunálnych voľbách, ale aj do vyšších územných celkov. Voľby sa výnimočne konali len do 20. hodiny. Prechod na zimný čas sčítacím komisiám skomplikoval prácu, pretože ak nestihli výsledky vyhodnotiť a nahráť do systému, kvôli posunu času a odstávke systémov to mohli urobiť až o 3. hodine ráno. Posledná z troch mestských volebných komisií ukončila svoju činnosť až nad ránom.

Komunálne voľby

Na Slovensku dosiahla volebná účasť v komunálnych voľbách 46,2 percenta, v Leopoldove bola o čosi vyššia – k urnám pristúpilo 48 percent voličov. Rozhodnúť sa mohli medzi štyrmi kandidátmi na funkciu primátora. O túto funkciu sa uchádzali tri ženy – doterajšia primátorka Terézia Kavuliaková, poslankyňa mestského zastupiteľstva Viera Lietavová a bývalá prednostka úradu Zuzana Pelzlová. Všetky tri zároveň kandidovali za poslankyne do mestského zastupiteľstva. V komunálnej politike napokon budú všetky tri kandidátky aj spolupracovať – Terézia Kavuliaková ako primátorka (získala 60,3 % všetkých hlasov) a Viera Lietavová (16,8 %) a Zuzana Pelzlová (15,1 %) ako poslankyne zastupiteľstva. Štvoricu kandidátov dotvoril Marián Chudý (7,8 %).

volba primátora

	okrsok	1	2	3	spolu
zapísaných voličov		1076	1103	1061	3240
zúčastnených voličov		471	503	583	1557
platných hlas. lístkov		462	501	571	1534

Mgr. Terézia Kavuliaková	261	301	363	925
Mgr. Viera Lietavová	103	83	71	257
Ing. Zuzana Pelzlová	65	66	101	232
Marián Chudý	33	51	36	120

Do zastupiteľstva kandidovalo spolu 27 uchádzačov, medzi nimi aj ôsmi doterajší poslanci. Spomedzi kandidátov sme si mohli vybrať 11 reprezentantov. Už teraz je však jasné, že zastupiteľstvo nebude pracovať v podobe, ako ho určili sčítané hlasy. Najviac preferenčných hlasov spomedzi kandidátov na poslancov získala Terézia Kavuliaková, ktorá bola zároveň zvolená za primátorku. Jej miesto v zastupiteľstve preto obsadí z 12. miesta Zuzana Luhová. Ak nová poslankyňa Kristína Bajtalová prijme poslanecký mandát, bude sa musieť pre konflikt záujmov vzdať svojho zamestnania na mestskom úrade.

volba poslancov MsZ

	okrsok	1	2	3	spolu
zapísaných voličov		1076	1103	1061	3240
zúčastnených voličov		471	503	583	1557
platných hlas. lístkov		461	493	568	1522

	okrsok	1	2	3	spolu
Mgr. Terézia Kavuliaková		249	279	310	838
doc. PhDr. Juraj Hladký, PhD.		229	259	330	818
PhDr. Jozef Krilek		200	224	250	674
Mgr. Viera Lietavová		216	223	198	637
Ing. Tomáš Kamenár		207	200	205	612
Ing. Zuzana Pelzlová		134	186	246	566
Ing. Tomáš Brodek, MBA		202	173	180	555
Ing. arch. Matej Jančár		177	182	185	554
Ing. Kristína Bajtalová		140	176	222	538
Mgr. Renáta Miklošová		152	175	193	520
Mgr. Miloš Košťál		180	172	139	491

Bc. Zuzana Luhová	107	165	197	469
Ján Mika	148	133	159	440
Mgr. Róbert Levčík	128	152	158	438
Marián Chudý	103	124	96	323
Ing. Milan Klačko	83	101	95	279
PhDr. Roman Opat	77	65	73	215
Mgr. Radomír Pikna	60	54	74	188
Bc. Jana Lavorová	56	69	51	176
Mgr. Karol Zachar	46	50	48	144

okrsok	1	2	3	spolu
Erik Sahul	28	43	69	140
Miroslav Zelenay	44	40	43	127
Michal Šantavý	33	38	47	118
Ladislav Pagáč	39	39	32	110
Žaneta Lukáčová	36	39	34	109
Zdenka Kitková	33	27	25	85
Daniela Fratričová	24	19	28	71

Volby do Trnavského samosprávneho kraja

Zlúčenie komunálnych a župných volieb do jedného dňa isto pomohlo voľbám do krajskej samosprávy – v tomto roku bola historicky najvyššia. V celorepublikovom priemere sa na nich zúčastnilo 43,7 % oprávnených voličov, volebná účasť v kraji dosiahla 42,8 % a v Hlohovskom okrese 46 %. V Leopoldove k urnám v týchto voľbách pristúpilo 46,7 percenta voličov. V Leopoldove okrem súčasného župana Jozefa Viskupiča (583 hlasov) voliči prioritizovali starostu Ratkoviec Martina Červenku (491 hlasov). Kandidátov uvádzame v poradí, ktoré dosiahli v Leopoldove.

voľba predsedu TTSK:

okrsok	1	2	3	spolu
zapísaných voličov	1076	1103	1061	3240
zúčastnených voličov	461	469	583	1513
platných hlas. lístkov	423	443	523	1389

okrsok	1	2	3	spolu	TTSK percent hlasov
Mgr. Jozef Viskupič	154	207	222	583	38,6
Ing. Martin Červenka	169	139	183	491	16,1
Ing. Martin Beluský, PhD.	37	36	45	118	4,5
PhDr. Zdenko Čambal, PhD.	37	35	38	110	11,8
Mgr. Roman Chudý	8	14	9	31	1,3
Zdenko Rosina	4	7	7	18	1,5
Ing. Mgr. Veronika Temňáková	11	1	6	18	2,5
Mgr. Ivan Stanovič	3	1	8	12	0,9
Roland Hakszer	0	2	3	5	1,7
Mgr. József Berényi	0	1	2	3	1,0

Za poslancov TTSK za hlohovský obvod kandidovala aj primátorka mesta Terézia Kavuliaková, ktorej do zvolenia jej v celoobvodnom meradle chýbalo vyše 40 hlasov, a spomedzi Leopoldovčanov aj Daniela Fratričová. Do trnavského župného zastupiteľstva hlohovský obvod mohol nominovať troch poslancov. Leopoldovčania sa zhodli s inými voličmi z kraja len na jednom mene – na Milanovi Domorackom. Do krajského parlamentu by okrem neho poslali Miroslava Dzurecha a na prvom mieste primátorku Teréziu Kavuliakovú, ktorá v meste získala až 1012 hlasov. Kandidátov uvádzame v poradí, ktoré dosiahli v Leopoldove. Poslancov, ktorí v skutočnosti nastúpia do krajského zastupiteľstva, uvádzame tučne.

volba poslancov TTSK:

	okrsok	1	2	3	spolu
zapísaných voličov		1076	1103	1061	3240
zúčastnených voličov		461	469	583	1513
platných hlas. lístkov		425443	543	1411	

	okrsok	1	2	3	spolu	TTSK percent hlasov
Mgr. Terézia Kavuliaková		308	313	391	1012	9,2
Ing. Milan Domoracký		85	79	116	280	13,4
Ing. Miroslav Dzurech		68	82	92	242	7,1
Mgr. Ivan Baranovič, MPH		73	75	75	223	12,0
Michal Mihálik		52	62	97	211	4,3
PaedDr. Denisa Králičová		57	62	61	180	7,9
Ing. Patrik Voltmann		27	60	68	155	9,3
PhDr. Patrik Lenghart		36	48	64	148	4,4
Daniela Fratričová		26	38	42	106	1,5
Ing. Lucia Raková		29	31	32	92	4,2
Michal Paulovič		22	23	42	87	2,0
Ing. Jozef Dolník		33	15	28	76	3,3
Igor Polačik		22	24	27	73	4,7
Martin Tesár		25	19	27	71	2,6
Ing. Viera Úradníková		29	25	16	70	2,7
Ing. Juraj Frýdecký		24	15	19	58	4,1
Jana Ešmírová		14	19	20	53	3,0
Mgr. Eva Kovalčíková		18	17	12	47	2,5
Silvia Kaučiková, MBA		18	14	8	40	1,6

Pripravil J. Hladký.

Krumplové hody – inšpirujúce, chutné a veselé

Krumpke, erpeple, bandurky, grule, bombir... slovenčina pozná na označenie zemiakov asi 16 výrazov, čo dosvedčuje, aké dôležité boli pre našich predkov – a vlastne sú aj dnes pre nás. Na to, že sa dostali do Európy niekedy v 16. storočí, hoci ich už asi pred 10 tisíc rokmi pestovali starí Peruánci, je to úctyhodné.

Po dvoch kovidových rokoch samospráva v sobotu 8. októbra znovu zorganizovala krumplové hody, ktoré sú vlastne príležitosťou na stretnutie sa Leopoldovčanov pri oslave jesene a toho, čo matka príroda s pomocou starostlivých rúk hospodárov pre nás v aktuálnom roku v záhradách pripravila. Od zemiakov či iných plodov k chutným jedlám je však ešte ďalší kus práce. O tom nás najvýrečnejšie presvedčili šikovné ruky leopoldovských gazdíniek, ktoré boli ochotné prísť na námestie a pripraviť pre svojich susedov, známych a všetkých návštevníkov krumplových hodov vynikajúce bryndzové halušky a šúfance, ale takisto aj šikovné pani kuchárky zo základnej školy, ktoré zasa od rána pracovali na príprave zemiakových placiek. Ešteže žičilo počasie – hrejivé slnko doslova vykúzlilo typickú atmosféru babieho leta.

Tak ako po minulé roky k vydarenému podujatiu prispeli sami Leopoldovčania svoju aktívnou účasťou. Deti využili svoju kreativitu v súťaži o najkrajšieho panáčika. Desiatky nápaditých zemiakových alebo iných postavičiek z prírodných materiálov, zemiakových zvieratiek alebo krajíniek ako vždy oživilí naše vnímanie pestrofarebnej jesene a komisii, ktorú tvorili Emília Harsányiová, Alena Molnárová a Juraj Hladký, riadne zamotali hlavu. Určiť najkrajší detský výtvar sa podľa nich nedalo, do rozhodovania preto prizvali Filipa Harsányiho, zástupcu mladšej generácie, a takisto okoloidúcich návštevníkov.

Medzitým gazdíné, ktoré zemiaky používajú pri príprave menej tradičných jedál, prinášali svoje dobroty, spomedzi ktorých mala porota určiť tie najlepšie v kategóriách slané a sladké zemiakové jedlo. Ani táto práca nebola pre porotu jednoduchá... prinesená jedlá napokon

ochutnali aj tí, čo mali k vareniu na námesť najbližšie – tím, ktorý neúnavne pripravoval halušky a šúľance, ale napokon ušlo sa aj hosťom podujatia. Výborne pôsobiace zemiakové jedlá totiž lákali ich pozornosť ešte pred vyhodnotením súťaže.

Tematicky sa súťažilo aj v iných disciplínach. Obyvatelia mohli priniesť najväčšie zemiakové hľuzy alebo najzaujímavejší vypestovaný zemiak zo svojej záhrady a svoju šikovnosť si mohli vyskúšať v súťaži o najdlhšiu zemiakovú šupku či v hode zemiakom na presnosť. Zaujímavé plody mali šancu v súťaži o najkrajší jesenný plod – v nej rozhodovali návštevníci podujatia. Keďže sa ukázalo, že pre naše končiny netradičných a zaujímavých plodov sa urodilo v Leopoldove veľa, niektorým pestovateľom urobila radosť aj Zuzana Šoková, ktorá dohliadala na leopoldovské výpestky dohliadala a hodnotiacim prezrádzala veľa zaujímavostí o ich pestovaní alebo účinkoch na zdravie človeka.

Podujatie spríjemnili aj dve sprievodné podujatia – certifikovaná inštruktorka Vladena (Vladimíra Černá) v čase medzi vystúpeniami kapely Fénix prezentovala čoraz populárnejšiu severskú chôdzu Nordic Walking a pod dohľadom starostu Ratkoviec Martina Červenku a iniciatívy zaPOlsa sa v prospech dobrovoľníctva a postihnutých detí rozkrútilo koleso šťastia za dobrovoľný poplatok a všetci, čo sa doň zapojili, boli odmenení hoci len drobnou odmenou a ten s najväčším šťastím si napokon vykolesoval tablet. A tí, ktorí majú radi jesenné zátišia, ocenili možnosť vyfotografovať sa v naaranžovanej jesennej záhrade.

No a na záver prinášame výhercov, ktorým ceny odovzdala primátorka mesta Terézia Kavuliaková. Cenu za najlepšie slané zemiakové jedlo si odnieslo šikovné bratské trio Matko, Marek a Tomi za plnené zemiakové rožky a zo slaných jedál najväčší ohlas mala torta so zemiakovou plnkou, ktorú upiekla Jana Švikruhová. Prvenstvo v súťaži o najväčší zemiak získala 919 g vážiaca hľuza od Jozefa Poláka, najzaujímavejší zemiak v tvare srdca sa urodil Viere Jurenovej, cenu za najkrajšieho zemiakového panáčika si po ťažkom výbere odniesli za Krumpličku na ceste Matej a Ester Rumíškovci, najdlhšiu zemiakovú šupu s dĺžkou 107 cm ostrúhal Róbert Ondriš a v hode zemiakom na určené miesto zvíťazila Ariana Kadlečková. Najkrajší exot vypestovala pani Paulovičová (akébia), najväčší batat (sladký zemiak) s hmotnosťou 968 g pán Burda, najkrajšie jablko odrody Idared spomedzi kolekcie z 11 druhov p. Beták, najkrajšiu mrkvu p. Ščibravá.

Primátorka ďakuje všetkým dobrovoľníkom, ktorí sa zúčastnili na podujatí či už v pozícii pripravovateľov jedál alebo dohliadateľov na sprievodné podujatia, ale takisto všetkým tím, ktorí boli ochotní podeliť sa s ostatnými o svoje zemiakové špeciality.

(jh)

KSF Mestečko úspešne reprezentoval na svetovom festivale

Z denníka členov na nádhernom zájazde

Ako sme už aj avizovali na našich stránkach, klub slovenského folklóru Mestečko bol pozvaný na svetový folklórny festival v Taliansku a vo Francúzsku World Folklore Festival Sanremo – Diano Marina – Cannes 2022, ktorý sa uskutočnil na začiatku októbra. Ako nám povedali zástupcovia klubu, príprava účasti na festivale, programu, choreografie tiež aj účinkovanie, bolo organizačne aj časovo veľmi náročné a bolo vrcholom tohtoročnej činnosti klubu. KSF Mestečko sa predstavil zaujímavými, dynamickými a temperamentnými pásmami, ktoré prítomní odmenili dlho trvajúcim potleskom.

Folklórny festival Sanremo – Diano Marina – Cannes, ako prehliadka pozvaných folklórnych súborov, sa uskutočňuje už viac rokov v jarnom a v jesennom období v niekoľkých termínoch. Každoročne sa festivalu zúčastní 50 – 60 súborov z celého sveta. Na minulých festivaloch sa už predstavilo viacero súborov zo Slovenska. Hlavnými sponzormi účasti KSF Mestečko na World Folklore Festival Sanremo – Diano Marina – Cannes 2022 boli mesto Leopoldov a Trnavský samosprávny kraj.

Ako nám členovia súboru povedali a dočítali sme sa aj v ich denníku, prvou a dôležitou úlohou bola cesta na festival. Autobusom prešli viac ako 1250 km. Bolo veselo, zábavne, spevavo, s pagáčikmi a vínkom, ani sa ani nenazdali a víťalo ich krásne modré more. Prvý deň sa niesol v znamení príchodu do Diano Marina. Ubytovali sa v hoteli Nettuno, spoznávali krásy mestečka na Azúrovom pobreží. A potom ešte skúška. Zopakovanie si pásiem Mestečani a Na valale na nádvorí hotela. Už tu mali niekoľko divákov, ktorých temperamentná hudba so spevom vylákala z izieb.

Druhý deň ich pobytu bol výletný. Navštívili v meste Eze výrobu parfumov Fragonard, ďalšia zástavka bola v meste Nice. Prešli sa po slnkom zaliatej promenáde, videli časť starého mesta. A potom pookriali na krásnej širokej pláži pri mori na Azúrovom pobreží. A na koniec dňa bola zastávka v Monackom kniežatstve. Nádherné historické aj novodobé stavby a budovy, v pozadí staviab skalnaté pobrežie, známe kasíno v Monte Carlo, prístav plný luxusných lodí zanechali svoj dojem.

Tretí deň už bol tanečný. Vyobliekali sa do mesteckých krojov, ulice San Rema roztancovali a rozospievali piesňami z pásma Mestečani. Na námestí pred Teatro Ariston sa postupne predstavili všetky zúčastnené súbory. Odtiaľ sa presunuli do Cannes. Na promenáde pri mori, pre početných návštevníkov zazneli piesne z regiónu. Členovia KSF Mestečko ukázali tanečné umenie. Na štvrtý deň „dobili“ krásne prímorské mestečko Diano Marina. Zástupcovia Klubu boli prijatí primátorom mesta, ktorému odovzdali dar – dve bábyky odeté v ženskom a mužskom mesteckom kroji. Popoludní sprievod všetkých súborov prešiel mestom, nasledovali vystúpenia pred radnicou a nakoniec hlavné vystúpenia na pódiu. Na pódiu sa KSF Mestečko predstavil programom Na valale. Primerane k tomu boli obľúbení v šarišských krojoch. Na úvod pásma zazneli malebné tóny fujary a potom tanec a spev.

Piaty deň ich čakala už cesta domov. Zastavili sa v historickom talianskom meste Verona, pozreli časť starého mesta a tiež aj balkón slávnej Júlie z diela W. Shakespeara. Cesta už potom ubiehala veľmi rýchlo. Trošku pospievali, niečo aj pospali a šťastne dorazili domov. Počas všetkých vystúpení ich sprevádzala fujara, slovenská zástava a ornamentník KSF Mestečko.

Veľká gratulácia za reprezentáciu a za úspešné účinkovanie patrí všetkým tanečníkom, hudobníkom, spevákam, fujaristovi a hlavne tanečníkovi, spevákovi, muzikantovi, choreografovi, scenáristovi a vedúcemu Klubu v jednej osobe Milanovi Klačkovi. Skôr než odišiel so súborom do zahraničia, zastavil sa v Divadle Jána Palárika v Trnave. Tam si prebral jedno z ocenení pri príležitosti životného jubilea. Cena TTSK sa každoročne udeľuje za mimoriadny prínos k rozvoju kraja. Medzi ocenenými osobnosťami za oblasť kultúry bol práve aj Milan Klačko. Ocenenie mu bolo udelené za vynikajúce výsledky a celoživotný prínos pre zachovanie a oživenie slovenského kultúrneho dedičstva, najmä piesní, tancov a ľudových zvykov.

Pripomeňme ešte, že KSF Mestečko sa medzitým predstavil aj na Michalskom jarmoku v Hlohovci. Keďže boli na zájazde, nebolo to v plnej paráde. *„Bolo potrebné tejto skutočnosti prispôbiť aj naše účinkovanie na jarmoku a požiadať o priateľskú výpomoc. Ďakujeme spevákam z FS Šulekovo, Rudolfovi Holienčinovi s jeho heligónkou a tanečníkom z FS Dudváh z Križovian, ktorí s časťou nášho Klubu, pod vedením p. Kolníkovej a primáša kapely p. Polakoviča, úspešne reprezentovali na jarmočnom pódiu,“* hovorí Milan Klačko.

(maju)

Otvorili novú čerpačku na biopalivá

Moderný ekodiesel sa dá aj čerpať v našom meste

V leopoldovskom areáli závodu na produkciu biopalív otvorili prvú čerpaciu stanicu s palivom B30 na Slovensku. K dispozícii je aj pre motoristov. Biopalivá, ako aj ekodiesel B30, výrazne redukovujú podiel skleníkových plynov v doprave, pomáhajú znižovať závislosť Slovenska na dovoze ropy, ale aj prispievajú k sebestačnosti vo výrobe krmných surovín. Potvrdilo to Združenie pre výrobu a využitie biopalív na slávnostnom otvorení čerpačky aj s účasťou zástupcov nášho mesta a odborníkov na biopalivá.

Podľa štatistík cestná doprava na Slovensku v minulom roku zodpovedala za viac ako štvrtinu celkového množstva vyprodukovaných emisií skleníkových plynov. Združenie pre výrobu a využitie biopalív tvrdí, že pri dekarbonizácii sektoru dopravy a naplňaní ambiciózných klimatických cieľov zohrajú kľúčovú rolu biopalivá. *„Slovensko dnes plní zelené ciele v doprave najmä vďaka biopalivám, ktoré tvoria 90% obnoviteľnej energie v doprave. Práve biopalivá sú v súčasnosti základom dekarbonizácie dopravy a som*

presvedčený, že aj napriek rozmachu elektromobility zohrajú kľúčovú rolu aj v budúcnosti," tvrdí expert združenia ZVVB Radoslav Jonáš.

Podľa predsedu predstavenstva leopoldovskej spoločnosti Meroco Roberta Spišáka, je využívanie biopalív nielen ekologickejšie riešenie, ale tiež nám pomáha znižovať závislosť na dovoze ropy. Súčasne produkuje významné množstvá vysoko proteínových krmných surovín pre slovenských farmárov. „Ročne vyrobíme na Slovensku približne 260-tisíc ton biopalív a zhruba 220-tisíc ton krmných surovín. V praxi to znamená, že o toľko menej fosílnych palív a krmných surovín musíme dovážať," hovorí Robert Spišák.

Výroba samotných biopalív je podľa združenia bezodpadová. To, že pre štáty je dôležité mať alternatívne zdroje potvrdzuje aj situácia, ktorú spôsobila vojna na Ukrajine. „Diverzifikácia zdrojov prispieva k zvýšeniu energetickej bezpečnosti, čo sa v aktuálnej situácii ukazuje ako mimoriadne dôležité. Zároveň si musíme uvedomiť, že nákladná doprava je značným zdrojom emisií. Dnes neexistuje riešenie, ktoré dokáže plnohodnotne nahradiť spaľovacie motory. Ak to myslíme s ochranou životného prostredia vážne, musíme využívať všetky ekologickejšie alternatívy, medzi ktoré patria aj biopalivá," povedal štátny tajomník ministerstva dopravy a výstavby Jaroslav Kmeť, ktorý sa prišiel pozrieť na predstavenie výroby a využitia biopalív v Leopoldove.

S palivami, ktoré obsahujú biozložku sa vodiči môžu už dnes stretnúť na každej čerpacej stanici. Klasická nafta obsahuje 7 % biozložky a benzín 9 % bioetanolu. Po novom už motoristi môžu na Slovensku natankovať aj moderný ekodiesel s označením B30, ktorý obsahuje 30 % podiel biozložky, a to na novootvorenej čerpacej stanici Solar 2009 v Leopoldove.

„Pre vodičov vybraných osobných vozidiel s naftovým motorom je k dispozícii ekodiesel B30. Toto unikátne palivo prináša v porovnaní s bežnou naftou emisnú úsporu vyššiu ako 16 percent," vysvetľuje Robert Spišák a dodáva: „Spaľovaním paliva B30 v 74-člennej flotile osobných áut, ktoré máme vo firme, ušetríme ročne až 39 ton emisií CO₂." Surovinou na výrobu paliva B30 sú najmä rastlinné oleje, pričom sa využívajú aj použité kuchynské oleje a tuky, ktoré tvoria približne 25 % zo vstupných surovín.

To, či je palivo B30 vhodné aj pre ich motorové vozidlo, si môžu motoristi pozrieť na uzávere palivovej nádrže svojho auta alebo v prevádzkovej príručke. V súčasnosti moderné

naftové motory od výrobcov Peugeot, Citroen, DS či Opel umožňujú tankovať palivo B30. Okrem ekodieslu pre osobné autá na Slovensku vyrába leopoldovská spoločnosť Meroco aj palivo B20 určené pre traktory, či stopercentnú bionaftu B100, ktorá je určená pre moderné kamióny a autobusy.

Podľa spomínaného združenia je potrebné pokračovať vo využívaní obnoviteľných zdrojov energie s cieľom prispieť k zníženiu otepľovania planéty a v boji proti zmene klímy. V roku 2020 bol podiel obnoviteľných zdrojov energie v doprave na úrovni 9,3 %, pričom do budúcnosti ho bude potrebné zvýšiť. „Na úrovni EÚ sa rokuje o stanovení cieľa znížiť emisie skleníkových plynov v doprave o 13 až 16 %, čo je ekvivalentom zhruba 26 až 33 % podielu obnoviteľných zdrojov energie v doprave. Biopalivá ako obnoviteľný zdroj energie sú preto nenahraditeľnou alternatívou k fosílnym palivám, a poskytujú okamžité a udržateľné riešenie, čísla nás jednoducho nepustia,“ uzatvára Radoslav Jonáš.

(maju)

Zo života SZTP

Leopoldovská základná organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých v Leopoldove tento rok žila viacerými aktivitami. Hrozba covidu čiastočne ustúpila, a tak mohli zorganizovať viac podujatí ako v predchádzajúcich dvoch rokoch. V rámci projektu Kultúrne a spoločenské aktivity absolvovali rekondičný pobyt seniorov a zdravotne ťažko postihnutých občanov, na ktorý im prispelo dotáciou aj mesto Leopoldov a aj hlohovská samospráva. Vďaka tomu zorganizovali viacero podujatí pre svojich členov.

„Hlavný bol týždňový rekondično-liečebný pobyt v kúpeľoch Bojnice v LD Lysec. Zúčastnilo sa na ňom 54 členov. Pobyt sa stretol s veľmi pozitívnym ohlasom. Absolvovali sme rôzne procedúry predpísané lekárom. V peknom prostredí bojnického kúpeľného areálu sme v rámci rehabilitácie chodili na prechádzky do parku a absolvovali sme pitnú kúru liečivou vodou,“ hovorí predsedníčka združenia Zdenka Karabová a pripomína, že členovia SZTP sa pravidelne zúčastňujú aj na všetkých podujatiach, ktoré na území svojho mesta organizuje leopoldovská samospráva. A tých bolo počas tohto roka neúrekom.

Aj na jeseň boli členovia leopoldovského SZTP aktívni. V rámci spomínaného projektu absolvovalo 26 členov organizácie 6-dňový pobyt v hoteli Kontakt v Starej Lesnej. „Pekné

jesenné počasie sme využili na individuálne výlety. Tí zdatnejší sa vybrali dokonca aj na náročnejšie výstupy. Menej zdatní si obzerali Tatry zo Štrbského Plesa či Starého Smokovca. Jeden deň sme mali spoločný výlet na Spišský hrad, prezreli sme si Spišskú Kapitolu a Levoču, kde sme spoznávali históriu Spiša. Večer sme oddychovali vo wellness centre, kde sme si užívali dokonalý relax, vírivky, bazén, sauny a masáže. K dobrej pohode prispelo aj spoločenské posedenie, kde sme podebatovali a porozprávali zážitky z výletov,“ hovorí Zdenka Karabová.

Tento rok patrilo aj oslave mesiaca úcty k starším počas októbra. Pozvanie prijala aj primátorka mesta Leopoldov pani Terézia Kavuliaková. Žiačky ZŠ pod vedením učiteľky Márie Andrašikovej nás potešili spevom a mažoretky tanečným programom. Už tradične posedenie spríjemnila Mestečanka, ktorá rozospievala celú jedáleň. Originálnym vystúpením sa predstavila aj úspešná žiačka Aisha Mirza, ktorá reprezentuje farby leopoldovskej školy už dlhšie a isto budeme o nej ešte počuť. V ďalšom čísle Leopoldova vám ju predstavíme.

Text a foto Martin Jurčo

Poznáme ho všetci, najmä z hodových slávností, vystúpení, ale i pri organizátorskej práci. Raz je oblečený v kroji, inokedy v civile ako účinkujúci alebo autor a režisér javiskových programov. Jednoducho, vždy sa snaží, aby najmä folklórne hnutie v našom meste žilo. Jednu z významných etáp svojej práce zavŕšil založením Klubu slovenského folklóru Mestečko. Hovoríme o Milanovi Klačkovi. Svoje jubileum – šesťdesiatku – oslávil 16. júla. Tancoval a spieval v mnohých folklórnych súboroch. Je to jeho životná cesta a venuje svojej záľube skutočne veľa voľného času. Hrá na harmonike, spieva, tancuje, tvorí originálne choreografie.

Prvé dotyky s folklórom začali u Milana Klačka v rodnom meste Leopoldove v miestnom folklórnom súbore Železničiar, ktorý pôsobil pri Uzlovom klube železničiarov. Mal trinásť rokov, keď ho do súboru priviedol starší brat Ján. Tu spoznával bohatstvo slovenského folklóru, ľudových tradícií, piesní a tancov. Veľké zaniehanie pre ľudový tanec a spev nasmerovali jeho ďalšie pôsobenie. V roku 1980 sa stal tanečným pedagógom a choreografom súboru Železničiar. Od toho obdobia účinkoval vo viacerých folklórnych súboroch: Akademik, Čarnica, Tatran, Ripín, pracoval pre detský súbor Semaforik a iné. Pôsobil aj ako člen a tanečný pedagóg Folklórnej skupiny Šulekovo z Hlohovca. Pripravil choreografiu muzikálu Jánošík podľa Vivaldiho pre divadlo Dobreta Drahovce, choreografie pre TV Senzi, choreografiu tanca pre Miss Slovenska turizmu v Číne, zasvätil veľa mladých folkloristov do tajov ľudového tanca a spevu.

Milan Klačko sa s jednotlivými súbormi sa zúčastňoval na rôznych miestnych, okresných, krajských i celoštátnych prehliadkach, tiež i v zahraničí, napr. na Svetovom festivale folklóru v tureckej Burse, festivaloch vo Francúzsku, Bulharsku, Maďarsku, Juhoslávii. Ako člen FS Tatran získal ocenenie na celoštátnej Armádnej súťaži umeleckej tvorivosti v Prostějove.

Ako spomínal Milan Klačko v početných rozhovoroch, koncom roka 2019 vznikla myšlienka obnoviť folklórne aktivity v rodnom Leopoldove. Po dohode s primátorkou mesta založil začiatkom spomínaného roka Klub slovenského folklóru Mestečko so sídlom v Leopoldove. Činnosť klubu zameraná na vytvorenie vlastných piesní a tancov a tzv. mestecký folklór na zvyšovanie povedomia ľudových tradícií nášho regiónu spevmi a tancami Trnavskej roviny. Dodnes je jeho hlavným cieľom oživiť a zvýšiť záujem obyvateľov o slovenské kultúrne dedičstvo, najmä o piesne, tance a ľudové zvyky. Možno povedať, že je dušou folklóru v našom meste. Jeho život je veľmi úzko spojený so všetkým folklórnym hnutím v Leopoldove počas minulých desaťročí. Do dnešnej doby s klubom pripravil, choreografii tancov našťudoval, piesne upravil a zrežiroval niekoľko hodnotných pásiem, s ktorými sa predstavili na viacerých vystúpeniach v Leopoldove, tiež aj v Šulekove, v Červeníku, v Hlohovci. V oblasti folklóru začal v poslednom období spolupracovať s tunajšou materskou aj základnou školou. Prvé spoločné a veľmi vydarené vystúpenie sa uskutočnilo pri stavaní mája.

Na hodovú slávnosť mesta, v posledný júlový deň, sa uskutočnil prvý ročník regionálnej folklórnej prehliadky pod názvom Folklórne Mestečko. Stretli sa folkloristi a záujemcovia z verejnosti nášho mesta a širšieho okolia. Prehliadku pripravil Klub slovenského folklóru Mestečko pod vedením a réžiou celého programu Milana Klačka. Celé popoludnie s názvom Mladost moja de si... bolo venované jeho významnému životnému jubileu. Klub sa predstavil dvomi pásmami: Mestečani, s piesňami a tancami Trnavskej roviny a s temperamentným, dynamickým šarišským folklórnym pásmom Na valale, s choreografiou tancov a úpravou piesní v jeho podaní. Na prehliadke sa predstavili, okrem Mestečanov, aj FS Šulekovo, Muzika Heskovci z Červeníka, Hlohoveckí fujaristi a heligonkár z Veľkých Ripňan. Hodové popoludnie v znamení slovenského folklóru prilákalo za pekného počasia do Spolkovej záhrady bohaté publikum, ktoré odmenilo všetkých účinkujúcich dlhotrvajúcim bohatým potleskom.

Milan Klačko súčasne s folklórnym príbehom píše i príbeh športovca. Ako futbalista a tréner Leopoldova vybojoval s A mužstvom postup do súťaže, ktorú hrá mužstvo dodnes. Futbalu sa venuje od chlapčenských rokov. Aj preto má kondičku potrebnú aj pre tanec. A futbal hrá rekreačne aj dnes. Ako hrajúci tréner pôsobil vo viacerých kluboch kraja.

Za prínos pre rozvoj Trnavského kraja si Milan Klačko prevzal aj Cenu Trnavského samosprávneho kraja za rok 2022 za oblasť kultúry.

(maju)

Ceny za odpad budú rásť ďalej

Stále triedime málo...

Jedným z najúčinnnejších prostriedkov, ako si v budúcnosti pomôcť proti zvyšovaniu nákladov za vývoz a uskladnenie odpadu, je separovanie odpadu a znižovanie množstva odpadu, ktorý musí mesto nechať vyviezť a uskladniť na skládke v rámci zmesového odpadu. Predpokladom na separovanie je najmä aktívna účasť obyvateľov na ňom a, samozrejme, dostupnosť zberných nádob na separanty a takisto kompostérov. Pred tromi rokmi mesto zrealizovalo analýzu odpadu zo smetných nádob pred bytových aj rodinných domov a analýza odpadu v smetných nádobách ukázala, že až takmer 60 percent odpadu z rodinných domov tvorí odpad zo záhrad, teda kompostovateľný odpad, a zároveň že až 90 percent odpadu z smetných nádob bolo ešte recyklovateľných. O presných výsledkoch sme informovali v časopise 3/2019. Počas troch rokov od tohto prieskumu mesto zabezpečilo ďalšie kontajnery na separanty a v meste sa začal kompostovať biologicky rozložiteľný odpad, takže by sa dalo predpokladať, že do zmesového komunálneho odpadu, za ktorého zvoz a uskladnenie na skládke platíme a budeme platiť čoraz viac, bude menej. Ako dopadla aktuálna analýza, ktorú po vývoze odpadu pripravilo 18. mája mesto v spolupráci so spoločnosťou Živá záhrada, ukazujú nasledujúce tabuľky.

Odpad od rodinných domov. Na prieskum zloženia odpadu zo smetných nádob použilo 30 120-litrových nádob, v ktorých bolo uložených 493,4 kg odpadu určeného na vyvezenie a uskladnenie na skládke odpadu, teda v jednej priemerne 16,45 kg. Analýza ukázala, že iba 38,19 % odpadu bolo ďalej nerecyklovateľného, resp. netriediteľného, a až vyše 60 percent odpadu sa dalo ďalej separovať a uložiť do kontajnerov na separanty alebo do mestskej zberne (tieto položky sú vytlačené tučne). Až takmer 34 percent pritom tvoril záhradný bioodpad, ktorý sa dal kompostovať v kompostéroch, ktoré na tento účel občania dostali. Pri dôslednejšom triedení (hlavne záhradného bioodpadu) by teda obyvatelia

VYTRIEDENÉ ZLOŽKY ODPADU	Hmotnosť zložky (kg)	Podiel (%)
PET fľaše	1,35	0,27%
Iné plasty	14,4	2,92%
Plasty celkom	15,75	3,19%
Papier	8	1,62%
Sklo	10,25	2,08%
Nápojové plechovky	0,7	0,14%
Iné kovy	4,6	0,93%
Nápojové kartóny (tetrapak)	4,75	0,96%
Kuchynský bioodpad	19	3,85%
Záhradný– tzv. zelený bioodpad	166,25	33,69%
Neskonsumované potraviny (foodwaste)	4,3	0,87%
Textil	15,2	3,08%
Drevo a drevotrieska	0,45	0,09%
Stavebný odpad a keramika	51,95	10,53%
Elektroodpad a batérie	0,3	0,06%
Nebezpečný odpad	3,45	0,70%
Zvyšný odpad	188,45	38,19%
CELKOM	493,4	100,00%

Odpad od bytových domov. V ten istý deň sa analyzoval aj odpad uložený do 1100-litrových kontajnerov pred bytovými domami (čínžiakmi). Na analýzu boli použité 3 kontajnery, v ktorých bolo uložených 360,35 kg odpadu určeného na vývoz a uskladnenie na skládke. V jednej nádobe bolo priemerne 120,12 kg odpadu.

Analýza ukázala, že 49,01 % odpadu bolo ďalej nerekyclovateľného, resp. netriediteľného, a takmer 51 percent odpadu sa dalo ďalej separovať (sú vytlačené tučne) a uložiť do kontajnerov na separanty alebo do mestskej zberne. V prípade bytov bol najčastejšie recyklovateľným druhom odpadu papier – tvoril takmer 11 % hmotnosti uloženého odpadu, po ňom nasleduje sklo a plasty.

VYTRIEDENÉ ZLOŽKY ODPADU	Hmotnosť zložky (kg)	Podiel (%)
PET fľaše	2,05	0,57%
Iné plasty	24,9	6,91%
Plasty celkom	26,95	7,48%
Papier	39,25	10,89%
Sklo	38,65	10,73%
Nápojové plechovky	1,15	0,32%
Iné kovy	5,25	1,46%
Nápojové kartóny (tetrapak)	2,35	0,65%
Kuchynský bioodpad	5,2	1,44%
Záhradný – tzv. zelený bioodpad	17	4,72%
Neskonsumované potraviny (foodwaste)	15	4,16%
Textil	10,25	2,84%
Drevo a drevotrieska	1,2	0,33%
Stavebný odpad a keramika	18,1	5,02%
Elektroodpad a batérie	2,4	0,67%
Nebezpečný odpad	1	0,28%
Zvyšný odpad	176,6	49,01%
CELKOM	360,35	100,00%

Tabuľky zároveň ukazujú, že pri dôslednejšom triedení by teda obyvatelia KBV mohli ešte znížiť hmotnosť svojho zmesového KO na polovicu. V rámci rodinných aj bytových domov tvoril ešte významnú zložku stavebný odpad. Ak by sme teda v našom meste separovali odpad precíznejšie, mohli by sme znížiť jeho množstvo až o polovicu. Analyzovaných bolo 854 kg komunálneho odpadu. Ak by sme separovali lepšie, v smetiakoch na komunálny odpad mohlo skončiť len 470 kg.

Odpad je už drahý „špás“

Najdôležitejším dôvodom, prečo by sme sa mali pokúšať čo najprecíznejšie triediť odpad, je ochrana prírody a našej planéty. Ak by to však pre niekoho nebola dostatočná motivácia, mohli by sme sa na separovanie pozrieť z hľadiska financií. Mesto za rok zaplatí asi 200 000 eur za nakladanie s odpadom a jeho vývoz. V tejto sume je započítaný len odpad vyvázaný z rodinných a bytových domov, nie odpad zo zberného dvora. Ak by sme z komunálneho odpadu vytriedili všetky zložky, ktoré by v ňom nemuseli byť, ak by boli správne vyseparované, ušetrili by sme asi 100 000 eur, ktoré by sme mohli použiť na rozvoj nášho mesta.

Mesto každý rok v rámci odpadového hospodárstva zaplatí asi 400 000 eur a v tejto sume je započítaný aj odpad zo zberného dvora. Na poplatkoch za komunálny odpad mesto od občanov vyzbiera asi 150 000 eur, takže ďalších 250 000 eur musí mesto vyčleniť z rozpočtu z iných príjmov. Každé zníženie množstva komunálneho odpadu pre mesto, teda nás, znamená šetrenie a možnosť ušetrené peniaze použiť na zveládovanie mesta. Nehovoriac už o produkovanej mase odpadu, na ktorého rozloženie budú čakať nasledujúce generácie stovky rokov. Veď si len všimnime: o hrozbách meniacej sa krajiny pod vplyvom klimatických zmien sa hovorí pár desaťročí a tieto zmeny pociťujeme už ostatných 20 rokov. V posledných rokoch aj u nás pribúdajú meteorologické fenomény, ktoré sme doteraz nepoznali a klimatológovia varujú, že zmeny, ktoré svojou činnosťou ľudia naštartovali v poslednom storočí budú postupovať rýchlo, budú ničivé a čo je najhoršie – na dlhé obdobie nezvratné.

J. Hladký, K. Bajtlová

Živá záhrada na nitrianskom Agrokomplexe

Tohtoročná medzinárodná poľnohospodárska a potravinárska výstava Agrokomplex v Nitre sa uskutočnila po trojročnej prestávke pre pandemické obmedzenia. Tento rok sa prezentovali aj Leopoldovčania zo združenia Živá záhrada aj so svojím sociálnym podnikom. Jeden pavilón bol totiž venovaný moderným a alternatívnym prístupom v poľnohospodárskej prvovýrobe. Postupne sa Živá záhrada dostáva aj do širšieho povedomia v rozhlasovom vysielaní. Tento rok s kamerou RTVS prišli za nimi aj z magazínu o predstavovaní sociálnych podnikov s názvom Cesty istoty. Nás však zaujímalo ako leopoldovské farby prezentovali na nitrianskej výstave.

„V stánku sme prezentovali dve leopoldovské organizácie: registrovaný sociálny podnik Živá záhrada a výskumnú organizáciu PedaVita. Cieľom bolo priblížiť pôdny život a aspoň trochu predstaviť, s čím všetkým súvisí. Teda nielen s pestovaním rastlín a živinovo bohatými potravinami, ale aj so zdravím zvierat, ľudí, životného prostredia, s účinnnejším zadržiavaním vody a uhlíka v pôde, s dekontamináciou zamorených pôd, s lepšou mikroklimou, s vyššími ziskami pre pestovateľa a podobne. V stánku sme sa prezentovali prácou na infotabuliach, priniesli sme mikroskop, o ktorý mali záujem hlavne deti, pozerali sme sa na pôdny život v komposte, premietali sme šesť čerstvo preložených edukačných videí o tom, ako funguje pôda vďaka pôdnym organizmom. Pripravili sme aj informačnú brožúru o pôdnom živote a komposte. Brožúru ako aj preklad videí sme vedeli vytlačiť a zrealizovať len vďaka finančnej podpore Trnavského samosprávneho kraja,“ pripomína Lucia Balák Lukášová a pripomína, že takáto prezentácia bola jedným z prvých veľkých projektov, kde prezentovali prácu leopoldovského sociálneho podniku.

„Spolu s Poľnohospodárskym družstvom Krakovany-Stráže sme pripravili program 21 prednášok a diskusií na tému Regeneratívne poľnohospodárstvo. Vďaka zapožičanej technike a od našich leopoldovských priateľov – Lubošovi Kusému a jeho manželke Márii sme mohli zaznamenať diskusie aj na kameru a priestor haly na Agrokomplexe vhodne ozvučiť,“ hovorí Lucia. Ak ste náhodou na Agrokomplexe neboli, alebo ste nestihli diskusie, ich záznamy sú voľne k dispozícii aj na internete, kde si postupne zverejňujú na sociálnej sieti v skupine Živá záhrada. Program zaujal viacerých ľudí natoľko, že prišli na

Agrokomplex aj viac dní po sebe. „Mnohí, ktorí prísť nemohli sa zaujímať o možnosť pozrieť si prednášky a diskusie v priamom prenose alebo zo záznamu,“ pripomína Lucia Balák Lukášová. „V rámci programu sme moderovali tri pódiové diskusie na témy Analýza pôdy – chemická, fyzikálna a biologická, Potenciál živín z biologicky rozložiteľných odpadov v poľnohospodárstve a Domáce a záhradné kompostovanie ako príležitosť pre zdravú pôdu a zdravé rastliny. Naša prednáška bola o Prípadoch štúdií obnovy života pôdy. Predstavili sme v nej, ako postupujú poľnohospodári v zahraničí, keď chcú nahradiť pesticídy a umelé hnojivá prírodnými riešeniami založenými na komposte a obnove biológie pôdy. Tieto štúdie sú relevantné pre nás všetkých, napr. vďaka polievaniu trávnik kompostovým extraktom dosiahol jeho majiteľ v Kalifornii vyššiu vodozadržnú schopnosť pôdy, ktorá stačila na to, aby jeho dom ako jediný nezhorel, keď sa obytnou štvrtou prehnal zničujúci požiar,“ hovorí Juraj Balák.

Výmenou za program diskusií a prednášok štátny podnik Agrokomplex-národné výstavisko poskytol priestor so stánkami, kde spolu so siedmimi ďalšími organizáciami mohli vystavovať (medzi nimi boli okrem Živej záhrady aj ďalšie podniky a združenia s alternatívnym prístupom k hospodáreniu ako PD Krakovany-Stráže, Konopný dvor, Biopraxe, Geoderma, Kompostuj.me, Carboneg a Ekotrend). Organizátori zorganizovali aj žrebovanie, v ktorom mohli dvaja výhercovia vyhrať interaktívnu alebo profi analýzu mikrobiómu pôdy alebo kompostu. „Tieto analýzy robíme pod mikroskopom v laboratóriu v Leopoldove na Gucmanovej ulici. Kto má záujem zistiť viac, môže sa prísť pozrieť buď cez zážitkové stretnutie alebo workshop, na ktoré je možné prihlásiť sa cez stránku www.zivazahrada.sk. Do žrebovania sa zapojilo 61 ľudí, dvoch výhercov vyžrebovali hostia poslednej diskusie na záver Agrokomplexu,“ hovorí Juraj Balák a pripomína: „Účasť na výstave v Nitre nám priniesla veľa cenných skúseností a rozhovorov s ľuďmi všetkých vekových kategórií od laikov až po odborníkov. Veríme, že niektoré z týchto stretnutí sa pretavia aj do dlhodobej spolupráce. Napríklad v oblasti analýz, zlepšovania biologickej kvality kompostu alebo obnovy pôdy. Očakávame záujem od ľudí, ktorí kompostujú, cez samosprávy a poľnohospodárov, až po výskumné spolupráce.“ Živá záhrada je registrovaný sociálny podnik v Leopoldove s dlhodobým cieľom obnovovať mikrobióm a biodiverzitu pôdy a integrovať zdravotne znevýhodnených a zraniteľných.

Martin Jurčo, foto: žz

Deti načúvali prírode

Envirotýždeň na základnej škole z pohľadu „prvostupniarov“

„Pozrite sa hlboko do prírody a potom všetkému lepšie porozumiete.“ — Albert Einstein
Zatvorte oči, predstavte si, že ste orol. Čo z jeho výšky vidíte? Lesy? Lúky? Polia? Domy? Zmontované haly? Nákupné centrá? Zastavané plochy? Je vám zima? Teplo? Predstavte si, že ste ryba. V akej vode plávate? V takej priezračnej, že sa pri vás zastaví človek a nebojí sa načrieť z nej do dlaní a napiť sa, alebo v takej, ku ktorej sa radšej ani nepriblíži? Predstavte si, že ste včela. Máte sa pri svojom lete kde zastaviť? Prilepiť si peľ na svoje nohy a ochutnať z nektáru zakvitnutých kvetov?

V tejto uponáhľanej, ustráchanej a pretechnizovanej dobe si čoraz viac ľudí začína uvedomovať, že ak niečo neurobia so sebou a svojím prístupom k životu, príde niečo, na čo sa nedá pripraviť. Príroda to už tuší. Bráni sa. Používa svoje mimikry naplno. Ak jej nepomôžeme, sama to nezvládne. Toto si uvedomili aj žiaci našej základnej školy vďaka dobrovoľníkom, ktorí im prišli pomôcť uvedomiť si, ako si ju zachovať.

Keby mali naši žiaci možnosť vybrať si to, do akej základnej školy by mohli chodiť bez ohľadu na vzdialenosť, kde sa nachádza, kolkí z nich by si vybrali školu, na ktorej je povinný predmet sokoliarstvo? A kolkí z nich o takej škole ani len netušili? Práve preto, aby sa do povedomia nielen školákov dostalo, že sa dá učiť aj v spojení s prírodou, nám prišli ukázať svoje učebné pomôcky – dravce – žiačky zo Základnej školy v Štiavnických Baniach. Je to prvá škola na svete, v ktorej sa vyučuje povinný predmet sokoliarstvo. Nádejné sokoliarky nám predviedli prácu s orlom skalným, plamienkou driemavou či orliakom bielohlavým. Na vlastnej koži si niektorí naši žiaci mohli vyskúšať lákanie dravca na rukavicu či holú ruku, rýchli bežci skúšali, či majú rýchlejšie nohy alebo dravce krídla, a na záver všetci žiaci zo svojich tiel vytvorili živú reťaz. Keď sokoliarka vyzvala deti, aby si ľahli na zem jeden vedľa druhého, nevedeli, čo ich čaká. Pochopili o chvíľu, keď tesne nad ich telami pustila preletieť orliaka. Niektorí ani nedýchali, len aby sa náhodou pazúre tohto nášho najväčšieho dravca s rozpätím krídel až 2,5 metra nezaborili do ich chrbta. Všetko dobre dopadlo, a tak sa mohli presunúť do školy, kde spolu s Mgr. Lillou Szabóovou a Ing. Dašou Kubáčkovou zo SEV Dropie sa cez rôzne aktivity naučili vnímať prírodu z pohľadu zvierat. Mohli si vyskúšať, ako vidí sova, kam sa schová jež či žaba. V rámci praktických aktivít žiaci prvého stupňa vyrobili hmyzie domčeky. Niektoré si zobrali do vlastných záhrad a niektoré nechali v tej školskej, aby aj v nej mali svoje zázemie rôzne druhy pre prírodu potrebného hmyzu.

Do tajov lesov aj pralesov vtiahol deti praktickými činnosťami Mgr. Andrej Popovič zo spoločnosti Ekovýlety. Po stretnutí s ním sme si všetci viac uvedomili potrebu stromov nielen pre faunu a flóru v našich lesoch, ale i pre ľudí. Na chvíľu sa z nás stali samotné stromy s pevnými koreňmi, ktoré len tak ľahko víchrica nevyvráti, no i tie, ktoré človek

nerozumným zásahom z prostredia lesa odstráni. Pochopili sme, že ak vyrúbeme „zopár“ stromov, má to vplyv na celý ekosystém. Tiež sme sa zoznámili s niekoľkými škodcami lesa i s tým, ako si s nimi príroda sama poradí.

Zaujímavé bolo tiež stretnutie s Mgr. Dušanom Šáchom, zo spoločnosti Aqua Vita na spoznávanie a záchranu mokradí. Asi málokto vie, že na Slovensku žije viac ako 70 druhov vážok. Niektoré z nich sme spozorovali už i pri našom školskom jazierku. Fotografie i rozprávanie o nich patrilo k najzaujímavejším častiam celého týždňa. Čo by sa stalo, ak by z prírody zmizli vážky? Ich význam možno mnohí z nás nepoznajú, no po tomto týždni už deti vedia, že vďaka vážkam – predátorom – je v prírode menej nepríjemného hmyzu ako komáre, muchy, vošky... a vedia tiež, že ony sú zasa potravou pre ďalšie živočíchy – ryby, vtáky, žaby. Inak povedané – na vážkach spoznali potravinový reťazec. Vážky patrili medzi prvý lietajúci hmyz, ktorý prežil až do dnešnej doby. Či prežije i v budúcnosti, to závisí i od nás...

Pri pohľade na rozkvitnuté kvety a hmyz, ktorý na nich hľadá potravu, si určite deti spomenú na stretnutie so včelárovou ženou – Katarínou Ofúkanou, ktorá si pripravila pre deti zaujímavé rozprávanie o včelách spojené s ukážkou živého úľa a ochutnávkou včelích produktov. Vďaka tomu sa deti ocitli vo vianočnom čase, keď na každom stole Slovenska nesmie pri štedrej večeri chýbať oblátka s medom. Neostalo však len pri ochutnávke. Deti sa obliekli do oblečenia, ktoré teta Katka používa pri práci vo včelnici. Tiež si mohli vyskúšať, ako včielkam oznamuje, že k nim prichádza na kontrolu úľa s „dymákom“. Deti sa dozvedeli, že trúd nemá žihadlo, robotnica sa nielen stará o kráľovnú, ale tiež kŕmi mladé larvy či stráži úľ pred nepriateľmi, aj to, že kráľovná sa raz za život vyberie na svadobný tanec. Počas stretnutia k skupine detí priletela i naša najväčšia včela – drevár fialový, a tak zistili, že nielen včela medonosná je pre prírodu dôležitá, ale aj mnohé ďalšie včely – samotárky, čmeliaky i chrobáky. To, že každý (nielen) hmyz je potrebné chrániť, si deti určite uvedomili a bude im to pripomínať i hmyzí hotel v školskom praku.

Detskú pozornosť určite upútal aj Mgr. Richard Medal z CEA Trenčín a Ing. Mariana Holušová Ružičková zo spoločnosti Přírodní zahrady, ktorí nám otvorili pohľad na prírodnú záhradu. Každú záhradu by sme mali vnímať viacerými zmyslami – nielen zrakom, ktorým môžeme vidieť, čo v nej rastie, lieta, chodí..., ale i sluchom, aby sme počuli návštevníkov zo zvieracej ríše. Skúste si zakryť oči a počúvať, či v záhrade počujete krkajúce žaby, chodiaceho ježka, pracujúceho datľa alebo cvrlikajúceho cvrčka. Všetko sme si to vyskúšali na vlastnej koži a niekedy to teda vôbec nebolo jednoduché. Niektorí z nás sa na chvíľu stali architekti vlastnej záhrady a pomocou hry sme sa naučili, čo všetko by v prírodnej záhrade na to, aby bola naozaj prírodná, malo byť.

Vtáka poznáš po perí a človeka po reči – toto známe príslovie pozná skoro každý. Spolu s Mgr. Radovanom Jamborom, PhD., zo spoločnosti ORNIS na ochranu vtáctva sme spoznávali vtáky v našom školskom parku. Vďaka pozorovacej technike, ktorú si priniesol so sebou, sme sa mohli pozrieť, ako sa belorítka stará o svoje mláďatká na oknách našej školy. Predstavil nám prácu ochrancov vtákov a tiež ochotne odpovedal na naše zvedavé otázky. Prekvapilo nás, koľko zákonom chránených druhov sa pohybuje v našom okolí, a tak sme si uvedomili aj ich spoločenskú hodnotu.

Počas celého týždňa sme sa stretali s mnohými zaujímavými ľuďmi, témami, činnosťami, pocitmi... Snažili sme sa nazrieť do prírody čo najhlbšie – tak, ako nám to umožňuje náš vek, možnosti i vnímanie. Sme veľmi vďační za realizáciu envirotýždňa, na konci ktorého znela zo žiackych úst najčastejšie otázka: „Budeme mať taký týždeň aj na budúci rok?“ A moja odpoveď – budem veľmi rada, ak sa niečo podobné podarí aj v budúcnosti. Inšpiratívny bol nielen pre deti, ale aj pre nás – pedagógov.

M. Lišková

...a z pohľadu „druhostupniarov“

Piataci sa počas enviroprojektu absolvovali prehliadku dravcov. V škole si vypočuli prednášku o vážkach a dozvedeli sa rôzne zaujímavé informácie. Takisto absolvovali prednášku Les a mŕtve drevo a vonku riešili úlohy zamerané na túto tému. Praktická úloha v školskej záhrade pre ich triedu bola téma Mŕtve drevo. Triedna pani učiteľka si pripravila prednášku o mŕtvom dreve a vysvetlila dôležitosť tohto dreva v prírode a poučila žiakov o hmyze, ktorý tam žije. Potom p. Bajťalová povedala žiakom, ako sa môže vytvoriť kút s mŕtvym drevom aj v našej záhrade. Žiaci vytvorili v záhrade takýto kút, ktorý priláka hmyz prospešný pre našu prírodu.

Najväčším zážitkom pre šiestakov bolo z bezprostrednej blízkosti si prezrieť dravce. Keďže sa dozvedeli, že dievčatá, ktoré ich prezentovali, sú žiačkami ZŠ a jedným z ich vyučovacích predmetov je sokoliarstvo, v duchu im tak trochu závideli. Lektor kurzu pozorovania vtáctva zaujal žiakov najmä možnosťou pozorovať ďalekohľadom vtáctvo žijúce v okolí školy. Mali veľké šťastie, pretože mohli sledovať, ako si rodinka belorítok budovala svoje nové hniezdo v priestoroch novovzniknutej školskej záhrady. Úlohou šiestakov je v školskom parku vybudovať doskočisko. Svoju prácu si dôsledne naplánovali, vypracovali viaceré návrhy obrázkov, ktorými chcú doskočisko urobiť hlavne pre mladších žiakov atraktívnejšie. Keďže šiestaci sú súťaživí a radi pracujú s tímoch, aktivity počas workshopu Prírodná záhrada absolvovali s úsmevom na tvári. Vďaka vzájomnej spolupráci plnili úlohy s ľahkosťou. Svoje vedomosti o hmyze šiestaci preukázali počas prednášky o vážkach. So záujmom prijímali všetky nové informácie, ktoré im lektor prezentoval. Uvedomili si výnimočnosť vážok a ich dôležitosť v prírode.

Envirotýždeň v siedmom ročníku priniesol žiakom veľa nových informácií a poznatkov. V pondelok sa nechali uniesť na krídlach dravcov, v stredu sme sa naučili pomáhať lesu. Vo štvrtok pri triedení odpadu zistili, že nie každý z nás vie správne separovať a nie všetko, čo

dávame doma do kompostu, tam aj naozaj patrí. Týždeň zavřili piatkovou prednáškou o vážkach, na ktorej sa dozvedeli viaceré zaujímavosti z ich života. V našom školskom parku tiež začali pracovať na projekte výzdoby lavičiek.

Ešte pred začatím envirotýždňa na sa žiaci ôsmeho ročníka poctivo pripravovali na svoju projektovú úlohu – výrobu kompostéra. Prinesené drevené dosky museli najprv ošmirglovať a natrieť. V ďalších dňoch z pripravených dosiek zmontovali kompostér, ktorý postavili a uložili do prednej časti školskej záhrady. Počas envirotýždňa žiaci absolvovali prednášku o kompostovaní, ktorú pre našich ôsmakov pripravili manželia Baľákovci zo Živej záhrady, a po nej sa žiaci vybrali do školskej záhrady, kde naplnili kompostér a uviedli ho do činnosti. Svoju úlohu v envitotýždni zohrali aj deviataci. V školskom parku pripravovali, opracovali a natreli drevené dosky a z nich vyrobili záhony, do ktorých si ostatné triedy vysádzali bylinky alebo iné rastliny.

Práce na našom školskom parku sme začali už na jeseň v roku 2021, keď žiaci pomáhali vykopávať a odstraňovať burinu, rozvážali zeminu, natierali obrubníky a pod. Za túto aktivitu sme boli ocenení županom TTSK a bolo nám udelené ocenenie Ekologický čin roka 2021. Ďakujeme všetkým žiakom, ktorí ochotne pracovali a zapájali sa do prác v školskom parku. Toto ocenenie patrí všetkým vám a pevne veríme, že v prácach a zveladovaní nášho spoločného diela budeme pokračovať aj naďalej.

Mgr. Simona Čelková

Dopravná nehoda 3 áut a cisterny

Krátko pred obedom 17. septembra operačné stredisko vyslalo hasičov z vysunutej hasičskej stanice v Leopoldove k dopravnej nehode troch osobných motorových vozidiel a nákladného automobilu na štátnej ceste II/513 v katastrálnom území mesta Leopoldov. Následkom zrážky vozidiel prišlo k blokovaní oboch jazdných pruhov. Štyrom zraneným osobám poskytli zasahujúci príslušníci predlekársku prvú pomoc. Miesto udalosti bolo vytýčené dopravným označením a na havarovaných vozidlách hasiči vykonali protipožiarne opatrenia. Uniknuté prevádzkové kvapaliny boli zasypané sorpčným materiálom. Po odstránení havarovaných vozidiel bola následne cestná komunikácia očistená od úlomkov z dopravnej nehody.

(r)

Protihabsburské povstania: cisár sa spoliehal na Leopoldov (1)

Staručká leopoldovská pevnosť sa všeobecne v dejinách spája s dôvodom jej vzniku – bola ním obrana Považia pred tureckým nebezpečenstvom. Pevnosť však nikdy významnejšie nezasiahla do bojov s Turkami, no napriek tomu mala v boji proti nim psychologický význam – Gečit Újvár, teda Leopoldov, sa stal výstrahou, ktorá im zabránila v 2. polovici 17. storočia úplne zničiť osídlené oblasti na pravom brehu Váhu a takisto im sťažila aj situáciu pri uvažovaní o postupe na Viedeň, ktorú sa rozhodli dobyť.

Hoci sa všeobecne uvádza, že pevnosť bola dokončená roku 1669, vzhľadom na dnešné poznatky by sme skôr povedali, že v tom čase už bola obrany schopná, ale ani zďaleka nebola úplne dokončená. Po porážke Turkov roku 1683 sa ešte pred rokom 1700 realizovali niektoré úpravy vonkajšieho pevnostného valu. Ten bol zrovnaný s okolitým terénom po roku 1856, preto je terén v okolí pevnosti zvlnený a pevnosť zo všetkých strán akoby sa nachádzala v malej doline. K tomu prispelo aj to, že po roku 1855 boli zbúrané aj vysunuté pevnôstky, tzv. ravelíny, umiestnené medzi jednotlivými bastiónmi. Približne v roku 1700 bol vypracovaný návrh na modernizáciu pevnosti s odhadovanými nákladmi 19 378 zlatých. Úpravy mali zabezpečiť vyššiu obranyschopnosť pevnosti úpravou jej obranného systému, no keďže cisárska pokladnica bola sčasti zdecimovaná nákladnou obranou krajiny v predchádzajúcom období, napokon sa realizovali naozaj len nevyhnutné opravy a úpravy.

Séria povstaní, ktoré sprevádzal mor

Azda najťažšie obdobie svojej existencie pevnosť zakúšala na začiatku 18. storočia,

keď vojensky zasiahla aj do protihabsburských povstaní. Ešte pred vznikom pevnosti obyvatelov Uhorska sužovali stavovské povstania. Boli to polovojenské vystúpenia sedmohradskej a uhorskej šľachty proti vládnucim Habsburgovcom v rokoch 1604 až 1711, ktoré boli ukončené podpísaním Satmárskeho mieru. Šľachta protihabsburskými povstaniami dávala najavo nevôľu s absolutistickými náladami viedenského cisárskeho dvora a bránila uhorskú stavovskú ústavu a svoje vlastné privilégia a práva.

Závažným obdobím nestability v regióne bolo aj posledné protihabsburské povstanie sedmohradskeho kniežaťa a šarišského župana Františka II. Rákociho (1703 – 1711). To nadviazalo na Tököliho povstanie, v rámci ktorého bola dva razy neúspešne obliehaná aj leopoldovská pevnosť roku 1697. Rákociho povstanie spočiatku malo charakter roľníckeho povstania, no pridala sa k nemu i šľachta. Po dobytí banských miest sa povstalci pokúsili ovládnuť aj západné Slovensko. Počiatky povstania sprevádzali dlhé boje medzi povstalcami (kurucmi) a cisárskymi vojakmi (labancami) a po čase prerástli do hladomoru a obrazov krajiny, v ktorej sa šíril mor. Tomu sa napokon nevyhla ani leopoldovská pevnosť, ktorá sama sa stala jednou zo strategických baští cisárskych vojsk, ktorú protihabsburské vojská mali záujem čo najrýchlejšie zničiť. Osobitne v rokoch 1697 a 1703 až 1705, keď povstalci tri razy obliehali aj pevnosť. Pri dnešnom Prechodnom boli umiestnené dva cintoríny pevnosti, tzv. starý a nový cintorín, jeden z nich sa zároveň používal aj ako morový cintorín a takto je označený aj na mapách z tohto obdobia.

Povstalecký tábor pri pevnosti

Na strane protihabsburských povstalcov bojoval generál gróf Mikuláš Berčeni, ktorý bol v rokoch 1696 – 1697 hlavným vojenským komisárom trinástich hornouhorských stolíc. Po spoznaní sa s Františkom II. Rákocim vstúpil Berčeni do jeho vojenských služieb ako hlavný generál povstaleckých vojsk. Keď sa pridala na stranu uhorskej šľachty, začal organizovať armádu pod svoju vlastnú zástavu. Pri leopoldovskej pevnosti, ktorú ovládal cisár, založil v roku 1697 tábor a pokúsil sa so svojou armádou zaútočiť na pevnosť, no po krátkom obliehaní pravdepodobne zhodnotil svoje možnosti a od svojho zámeru napokon upustil. V tábore pod pevnosťou napísal 14. júla 1697 okružné listy, resp. výzvy uhorským župám, aby organizovali armádu a pod jeho zástavu vyslali dobre vyzbrojených mužov a takisto potraviny.

Protihabsburské povstanie vzniklo na východe Slovenska a šírilo sa ďalej na západ územia. Cisár Leopoldov I. v auguste prikázal premiestniť delá z Komárna na hrady Orava, Lietava a Likava, aby ich posádky spomalili postup kurucov. Úradníkom Bratislavskej stolice zasa prikázal, aby vyhovelí žiadosti veliteľa leopoldovskej pevnosti plukovníka Schwarzenaua a dodali do Leopoldova požadované drevené palisády (mohutné a drevené koly, z ktorých sa dala vybudovať obranná hradba) a zabezpečili väčší počet robotníkov na práce súvisiace s opevňovaním pevnosti.

Postup kuruckých vojsk na západ sa cisárskym vojskám podarilo sčasti spomaliť, kurucké vojská prenikli na Považie na konci septembra 1703. Nepodarilo sa im ho ovládnuť ho úplne, keďže tomu bránili silné cisárske posádky v Trenčíne a Leopoldove. Na ďalšie udalosti spätne spomínali viacerí regionálni historici, medzi nimi napríklad osvietenský polyhistor Matej Bel či historik a kňaz Ján Klempa. Podľa neho 3. decembra 1703 vtrhol do Hlohovca

František Rákoci II. aj s generálom svojich vojsk grófom Berčenim, inak posledným vlastníkom neďalekého hradu Tematín. V rámci pomerne rýchlej vojenskej akcie vyrabovali Frašták (Hlohovec), o tri dni obsadili Trnavu a malokarpatské mestečká a obce a na konci decembra aj pohraničné mesto Skalicu. Krátko vtedy obliehali aj leopoldovskú pevnosť, no opäť bezvýsledne.

Dočasné opevnenia kurucov

Nálady v uhorskej spoločnosti sa radikalizovali. Postupne k Rákocimu a Berčenimu sa pridali viacerí šľachtici, medzi nimi dokonca aj majiteľ Hlohovca a cisársky generál Šimon Forgáč. Na začiatku roka 1704 už asi štyri pätiny územia Slovenska boli v rukách povstalcov a Habsburgovci sa mohli spoliehať už len na svoje posádky v Bratislave, Leopoldove, Trenčíne a na niektorých hradoch. Povstalci obsadili v novembri 1704 aj novozámockú pevnosť, ktorá v noci zo 16. na 17. novembra kapitulovala. Vďaka nedobrej koordinácii cisárskych vojsk začali protihabsburskí povstalci vzápätí obliehať aj Leopoldov. Sám Rákoci sa na jeseň napokon zdržiaval priamo v Hlohovci.

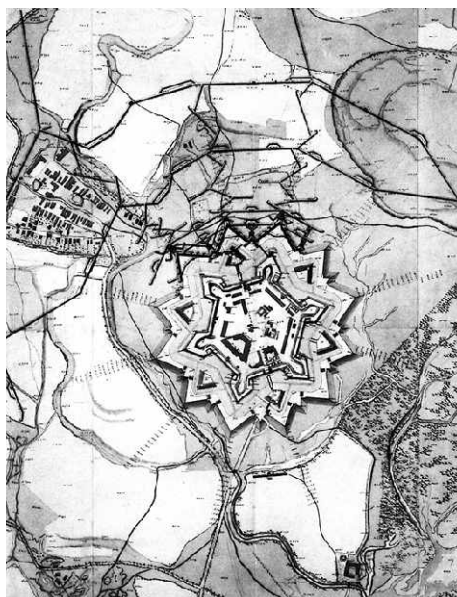

Stravovanie a neraz i ubytovanie vojakov bolo nedobrovoľne na pleciah obyvateľov regiónu, kde práve prebiehali boje, pomoc neraz poskytovali aj vzdialenejšie obce a mestá. Tak napríklad obyvatelia Šale poskytli štyri voľy na odťahnutie diel k leopoldovskej pevnosti.

Na nasledujúce vojenské udalosti s veľkou presnosťou spomína kronika pátrov františkánov z Hlohovca, ktorú preložil F. V. Sasínek a uverejnil ju v 3. ročníku Slovenského letopisu (text uvádzame v podobe, v akej je uvedený v letopise): „Rákoczi stav sa silnejším, s 30 000 pritiahol k Novým zámkom a ľstou vojakov r. 1704 16. nov. ich opanoval. Po opanovaných Nových zámkoch odvážil sa oblahnúť Leopoldov (sl. Opold v nitr. stolici). Dňa 25. nov. prišiel do Fraštáku a behom noci sostaviv apross (t. j. opevnenie) z kláštorského dreva (ktoré dlhé a tlsté z plti asi 150 uchvátil), druhý deň, t. j. 26. začal delami dorážať na múry a metať bomby. Iste silní boli povstalci. Tábor mali položený z druhej strany Váhu u Zeleníc a pravelo sa, že počítajú 10 000, okrem tých, ktorí boli na aprosse u Leopoldova a v mestečku Fraštáku, kde bolo vidieť ich plné ulice a domy, jako aj v susedných dedinách, tak že všetkých páchilo sa na 30 000.“

Plán obliehania pevnosti

Pramene uvádzajú, že keď Rákoci prišiel so svojou armádou do Hlohovca 25. novembra 1704, nechal podpáliť tri mosty vedúce do leopoldovskej pevnosti, ktorej velil plukovník Ferdinand Karol Schwarzenau. Na druhý deň začali povstaleckí vojaci ostreľovať múry pevnosti. Niektoré pramene uvádzajú, že na tejto výprave sa zúčastnilo vraj až 40 tisíc mužov. Tábor mali rozložený na pravom brehu Váhu: až desať tisíc z nich bolo situovaných pri Zeleniciach, ďalší boli rozmiestnení v provizórnych opevneniach (v tzv. aprosoch) pri Leopoldove, v Hlohovci atď. Pevnosť ostreľovali z diel za sprievodného obliehania celý mesiac až do 26. decembra 1704. Velením

povstaleckých vojsk a obliehaním pevnosti bol poverený Antoine de La Motte. Tento francúzsky plukovník, ktorý bojoval v Rákociho službách, vypracoval pre povstalcov plán dobytia pevnosti. Plán sa dochoval sa na výkrese *Angriffspan der Festung Leopoldstadt*. Útok na pevnosť mal byť vedený od severu smerom na západnú (leopoldovskú) bránu klasickou metódou maršála Vaubana. Umiestnenie vojakov zahŕňovalo aj celé Mestečko a sústredilo sa v lokalite, kde je v súčasnosti Gucmanova ulica a horná časť cesty vedúcej k strelnici väznice. K pevnosti mali byť vedené tri klukaté sapy, teda zákopy. Na úpätí glacis (valu krytej cesty, ktorá tvorila súčasť vonkajšieho obranného systému pevnosti) sa predpokladala prvá paralela, druhá mala nasledovať asi po sto metroch tesne pri krytej ceste a potom z nich už vybiehali sapy k hrotom ravelínu (vysunutej pevnôstky, ktorá stála pred západnou bránou) č. X a bastiónu č. IV (v areáli dnešného kovošrotu).

Dokončenie prinesieme v niektorom z budúcich čísel časopisu.

J. Hladký

O leopoldovskom šachu s Gorazdom Kollárikom

Šachová rubrika existuje v našom časopise už desať rokov. Spýtali sme sa Gorazda Kollárika – jej zakladateľa, šachového skladateľa, historika, publicistu i popularizátora kráľovskej hry v našom malom meste – na skúsenosti s ňou a tiež všeobecne o tomto duševnom športe i v spojení s pandémiou.

Gorazd, po dvanástich mesiacoch sa opäť stretávame, aby sme bilancovali uplynulý rok. Čo nám nové priniesla rubrika Šachová partia pre zábavu i poučenie?

V uplynulom roku ľudia celého sveta pokračovali v boji proti neviditeľnému nepriateľovi, čo sa prejavilo aj v oblasti športu vrátane šachu, kde v šachových súťažiach alebo turnajoch je vysoká koncentrácia ľudí v malom priestore, a tak je veľká pravdepodobnosť infekcie nebezpečným vírusom. Za šachovým stolíkom sedia šachisti oproti sebe v malej vzdialenosti, čo zvyšuje pravdepodobnosť nákazy, lebo aj zaočkovaný človek môže byť nositeľom smrteľného vírusu. Aj napriek tomu sa podarilo na Slovensku uskutočniť niekoľko významných šachových podujatí. Cez leto bola pandemická situácia natoľko priaznivá, že sa konali Medzinárodné majstrovstvá Slovenska jednotlivcov (mužov a žien) v Piešťanoch, na ktorých som ako jediný zastupoval naše malé mesto. Ako priamy účastník som podrobne informoval o vydarenej akcii čitateľov leopoldovského dvojmesačníka a uverejnil komentovaný duel s mladým bratislavským chlapcom. Na Kúpeľnom ostrove som rozdal šachistom niekoľko čísel Leopoldova so šachovou rubrikou. Niektorí si tam našli aj svoje partie. Takým spôsobom robím reklamu nielen časopisu, ale tiež Leopoldovu. Vzhľadom na moju absenciu v šachových súťažiach bolo moje konečné umiestnenie v meste barololamača tomu primerané. Pre mňa bola však takáto príležitosť súčasne spoločenskou udalosťou. Stretol som sa tam so šachistami, ktorých som už mnoho rokov nevidel, videl som ako starnú, aký majú veľký pivný súdok pred sebou, keď ja sa cítim ešte ako mladík, lebo do zrkadla sa na seba pozerám, len keď sa holím, a to nerobím príliš často (úsmev)... Tiež sme si ukázali šachové majstrovstvo jubilanta - Františka Filipa. Pripomenuli sme si partiu zo šachového archívu nedožitú sté narodeniny bývalého leopoldovského učiteľa a vedúceho šachového krúžku na základnej škole Ladislava Tačovského. Elektrotechnický inžinier Michal Slamka a bývalý výpravca na železničnej stanici v Leopoldove Pavol Nemec si tiež našli svoju partiu aj s podrobným komentárom. Na jeseň koncom novembra boli opäť prerušené všetky šachové súťaže na Slovensku, pretože počet infikovaných ľudí sa nebezpečne zvyšoval.

So šachovým okienkom ste začínali pred desiatimi rokmi. Čo nové sa v okienku vyskytlo?

Uverejnili sme päť skladieb od slovenských autorov a jednu od zahraničného jubilanta z Holandska, ktorý pred piatimi rokmi poskytol pre náš časopis interview. Snažil som sa objasniť niektoré neznáme skutočnosti zo života šachového skladateľa Eugena Büchlera, rodáka z Pastuchova, čo sa mi však celkom nepodarilo, lebo pastuchovský archív mlčí a podobne aj v Dolnom Trhovišti, kde pravdepodobne tiež mohol určitý čas bývať, kým sa neprestahoval asi s matkou a otcom do Bratislavy. Do riešiteľskej súťaže prišlo celkovo 48 riešení a šesť riešiteľov bolo odmenených; jeden aj s prechodným bydliskom v Leopoldove. Náš milý riešiteľ - senior Zdeněk Libiš zo Sychotína v Českej republike nám napísal: „Vždy si rád prečtu vaši rubriku s životným príbehom slovenského problémisty. V ČR taková

rubrika bohužel není a pochybuji, že někdy bude. Kdysi dávno něco podobného vycházelo ve 30. letech XX. století v rubrice novin Československá republika zásluhou pana Kuželky.“ Teda neuvěřujeme len šachové problémy, ale aj informácie zo života kompozičných šachistov, ktorí ich zložili. Takže naša šachová rubrika má svojich čitateľov a priaznivcov aj v zahraničí. Posledný minuloročný článok som poslal tiež do Švajčiarska a Holandska.

Náš riešiteľ Oto Mihalčo z Košíc oceňuje význam Šachového okienka pre slovenský kompozičný šach. Jurajovi Brabcovi z Bratislavy sa veľmi páčilo ŠO č. 5/2021, kde sme pátrali po čiastočne rúskom zahalenom živote šachistu - bývalom predsedovi Slovenského šachového zväzu E. Büchlerovi (* 1896 - ?) formou cyklistického výletu a spomenuli hrdinstvo vtedajších obyvateľov Pastuchova pri záchrane ľudských životov počas 2. svetovej vojny. Karol Mlynka, tiež z Bratislavy, objavil, že v pozícii zobrazenej na diagrame z toho istého čísla možno vynechať čierneho pešiaka h6 bez zmeny riešenia.

Vyskytli sa minulý rok niektoré smutné udalosti v súvislosti so šachovou rubrikou?

Vo veku 80 rokov umrel 18. marca bývalý predseda TJ Lokomotívy Leopoldov Roland Osvald (* 1940 - 2021), ktorý mal veľký záujem na tom, aby činnosť šachového oddielu, tak sa vtedy volal šachový klub, pokračovala aj naďalej, lebo jeho vedúci Marián Žemla zo Šulekova sa r. 1983 dobrovoľne vzdal svojej funkcie. Prostredníctvom našej spojky s Výborom TJ, ktorým bol leopoldovský učiteľ Ladislav Tačovský, som dostal od Rolanda odkaz, aby som prevzal uvoľnené miesto vedúceho, pretože inak hrozí zánik oddielu. Po chvíľkovom premýšľaní v tzv. školskej miestnosti určenej pre železničiarov som jeho ponuku prijal, lebo mi bolo ľúto, že sa leopoldovské šachovanie, ktoré malo aj svoje historické opodstatnenie, takým spôsobom rýchlo skončí. Vybavil súhlas s niekoľkými leopoldovskými šachistami o ich dobrovoľnej účasti na šachových stretnutiach. O jeho angažovaní sa ku kráľovskej hre som sa nedočítal ani v nekrológu zverejnenom v našom časopise, pretože o tom málokto vie. Skončila sa jeho posledná každodenná prechádzka so psíkom v blízkosti železničnej stanice, kde tiež dofačtil aj svoju poslednú cigaretu...

Vo veku 64 rokov 14. mája 2021 v Bratislave umrel exminister školstva, expriemátor slovenského hlavného mesta, vysokoškolský pedagóg a politik Milan Ftáčnik (* 1956 - 2021), ktorý poskytol r. 2014 interview o kráľovskej hre pre náš dvojmesačník. Zaujal ma čas odoslania jeho odpovedí na moje zvedavé otázky. Stalo sa tak pol hodinu po polnoci. Podľa toho som si vytvoril obraz o jeho pracovnom čase. Hoci bol dlhší čas ťažko chorý, nešetril sa a neúnavne pracoval do posledných chvíľ svojho života. Ako minister sa zaslúžil tiež o zavádzanie šachu do škôl ako nepovinného predmetu, hoci kráľovská hra v jeho živote nezohrala takú dôležitú úlohu ako v prípade brata Lubomíra. Počet políčok na šachovnici je 64, čo súhlasí s ukončením veku jeho života. Netreba v tom však hľadať žiadnu zákonitosť. Určite to bude len náhoda, tak ako v živote exmajstra sveta Roberta Fischera (* 1943 - 2008), lebo oboch chýbalo len niekoľko mesiacov do dovŕšenia veku 65 rokov. U Milana som si vážil, že si dal námahu a písal mi odpovede o polnoci s dôvetkom, že mi snáď pomôžu pri propagácii šachovej rubriky a šachu v našom malom meste i blízkom okolí. Tiež som ho videl na fotografii ako hrá šach na jednom námestí s iným politikom a z inej politickej strany. S vlastným bratom nerád hral šach, lebo vždy duel prehral, pretože bol medzi nimi veľký výkonnostný rozdiel.

V druhej polovici júla (18. 7. 2021) náhle umrel vo veku 80 rokov po predstavení pri tretej klaňačke populárny herec a komik Milan Lasica, ktorý pre náš časopis pri príležitosti svojich 75. narodenín poskytol rozhovor o kráľovskej hre, kde prezradil, že v prestávkach počas predstavenia, keď nie je na javisku, hrá šach s iným hercom Vladimírom Černým. So svojím komickým partnerom Júliusom Satinským hrali často šach až do holých kráľov. Neznamená to, že ich vyzliekali donaha, ale vytĺkli na šachovnici všetky svoje figúry,

okrem dvoch monarchov, lebo tí podľa pravidiel musia tam zostať. Cenil som si na ňom, že si našiel čas a považoval za svoju povinnosť odpovedať mi na moje otázky o tejto logickej hre. Predpokladám, že z jeho veľkého množstva poskytnutých rozhovorov, bol tento prvý a možno aj posledný o kráľovskej hre. Nakoniec sa teda dostal do Leopoldova, ale našťastie len do časopisu, a nie väznice, lebo po r. 1968 to s ním a jeho priateľom Julom nevyzeralo politicky dobre. Chcel som sa niekedy vybrať do Bratislavy a v Štúdiu L+S mu odovzdať leopoldovský časopis. Nestalo sa tak a už sa ani nestane.

Začiatkom roka 2021 umrel vo veku 77 rokov český šachový veľmajster Lubomír Kaválek, sekundant amerického šampióna Roberta Fischera počas súboja o majstra sveta s Borisom Spasským roku 1972 v Reykjavíku. Pracoval v redakcii Hlasu Ameriky. Jeho rozhlasové reportáže z Islandu mohli tajne, aby sa o tom ŠtB nedozvedela, počúvať obyvatelia bývalého Československa, teda aj Leopoldova, na rozhlasovej strednej vlne po 21. hodine, len niekoľko hodín po skončení každej partie. Stal sa majstrom Československa, ale aj USA v šachu. Po roku 1968 emigroval do zahraničia a neskôr skončil v USA, kde aj po krátkej chorobe umrel.

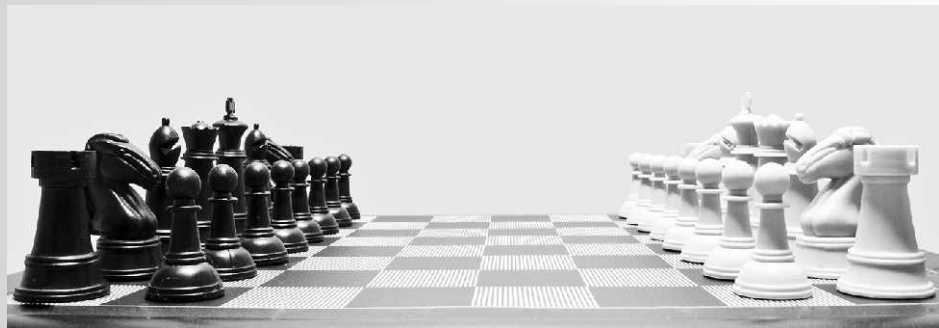
Čo by ste ešte chceli povedať na záver nášho rozhovoru čitateľom – čo vás najviac zaujalo v šachovom svete v uplynulom roku?

Využil som prítomnosť známeho redaktora TV Markíza Viktora Vinczeho (na obr. s časopisom) v hlohovskej Zámockej záhrade (12. 8. 2021) pri Čítaní v tráve, kde asi počas jednej hodiny prečítal umeleckým spôsobom malým deťom nad päť rokov, ktoré tam priviedli ich mladé mamičky, niekoľko krátkych rozprávok. Ďalšiu časť obecnstva tvorili seniori z hlohovských domovov dôchodcov na prepravných vozíkoch, čím vznikol veľký vekový rozdiel medzi dožívajúcou a práve vyrastajúcou mladou generáciou, ktorá ich o niekoľko rokov nahradí, lebo taký je biologický zákon na našej zelenej planéte, ktorý nedokážeme ovplyvniť. Priestor pred amfiteátrom bol veľmi dobre ozvučený, a preto hlas pána Viktora bolo výborne počuť na veľkú vzdialenosť vďaka zvukovej technike, keď rozprával do mikrofónu. Na začiatku ospravedlnil neprítomnosť pani Adely kvôli iným pracovným povinnostiam, lebo plagát v okresnom meste oznamoval prítomnosť manželského páru. Ešte pred jeho vystúpením som mu odovzdal a požiadal ho, aby Leopoldov č. 2/2021 ako malý darček odo mňa daroval svojej milovanej manželke, kde sa píše o nej ako milovníčke kráľovskej hry aj s fotozáberom. V záhrade sa objavil ako duch s batôžkom na chrbte, lebo svoje auto zaparkoval na blízkom parkovisku, a tak aj odišiel po fotografovaní sa s deťmi i prítomným obecnstvom.

V auguste (21. 8. 2021) som sa zúčastnil na riešiteľskej súťaži v Bratislave, kde som rozdal šachistom niekoľko čísel leopoldovského

dvojmesačníka, v ktorom viacerí skladatelia našli aj svoje skladby. Vedúca leopoldovskej knižnice Nadežda Masárová mi prezradila, že v knižničnom fonde sa nachádza tiež osem

Šachová partia pre zábavu i poučenie

Biely: **Valentin Baidetskyi**

Čierny: **Gorazd Kollárik**

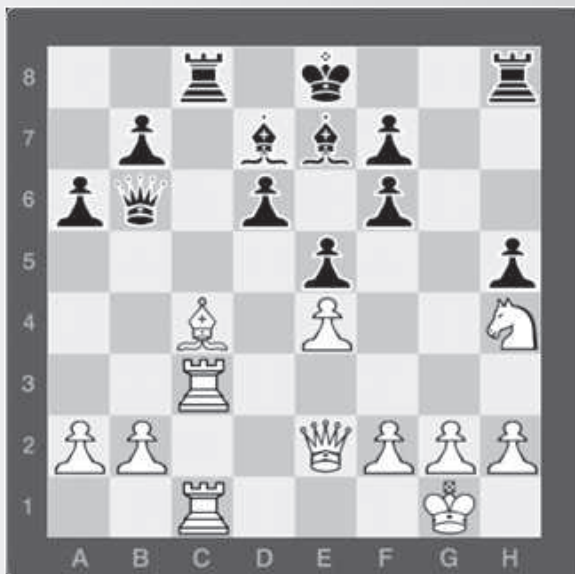
Turnaj: Medzinárodné majstrovstvá Slovenska jednotlivcov (mužov a žien)

Miesto: Piešťany 10. 7. 2021 (1. kolo)

Otvorenie: Sicílska obrana

1.e4 c5 2.d4 c:d4 3.c3 d:c3 4.J:c3 Jc6 (4. - e6 5.Jf3 d6 6.Sc4 a6 7.0-0 Se7 8.De2 Jc6 9.Vd1 Sd7 10.Sf4 e5 11.Se3 Jf6 12.h3 b5 13.Sb3 Ja5 14.Sd5 Sc6 15.J:e5 Bednář vs. Szamos, Extraliga dr. 1997/98) **5.Jf3 d6** (5. - e6 6.Sc4 a6 7.0-0 Dc7 8.De2 b5 9.Sb3 Sc5 10.Sg5 Ja5 11.Sc2 f6 12.Sh4 Je7 13.Sg3 Db6 14.a3 Jac6 15.Vad1 0-0 Bednář vs. Azadmanesh, Hoogetveen 1997) **6.Sc4 e6 7.Sf4** (7.De2 Se7 8.0-0 Jf6 9.Vd1 e5 10.h3 0-0 11.b3 a6 12.Sa3 Da5 13.Db2 Jb4 14.Vac1 b5 15.S:b4 D:b4 16.Jd5 Zajcev vs. Tajmanov, ZSSR 1969; 7.0-0 a6 8.De2 Se7 9.Vd1 Dc7 10.Sf4 Je5 11.Sb3 Jf6 12.Vac1 Db8 13.h3 0-0 14.Jd4 Sd7 15.a3 b5 16.Sg3 Db7 17.f4 Jc6 Bruckner vs. Konikowski, kor. p. 1995/96) **7. - Se7 8.Jb5 e5 9.Sg5 Jf6 10.S:f6 g:f6 11.Jh4 h5?** (11. - Se6!? 12.Se2! Da5+ 13.Jc3 Jd4 14.Sd3 Db4 15.Dc1 Vc8 16.0-0 Vg8 17.Dh6 D:b2 18.Jd5 Da3 19.Vfd1 Kd7 20.Kh1 Da5 21.a4 S:d5 22.e:d5 D:d5 23.Jf3 Vh8 24.J:d4 e:d4 25.Ve1 Kd8 26.Dg7 Vf8 27.D:h7 Vc7 28.Vac1 De5 29.Dh6 Da5 30.Sb5 Vc5 31.Df4 Dc7 32.V:c5 D:c5 33.Df3 Kc8 34.Df4 Kd8 35.Df3 Kc8 =; 12.S:e6? f:e6 13.Dh5+ Kd7 14.0-0 Db6 15.Jc3 D:b2 16.Vfc1 Dd2 17.Jf3 Dd3 18.Vab1 b6 19.Vb2 Vac8 20.Vd2 Dc4 -/+) **12.0-0 a6 13.Jc3 Jd4 14.Je2 J:e2+?** [14. - Sg4! 15.h3 S:e2 16.S:e2 d5 17.e:d5 f5 18.Jf3 J:e2+ 19.D:e2 e4 20.Jd2 D:d5 21.Vfd1 Vc8 22.Vac1 V:c1 23.V:c1 Vg8 24.Jf1 f4 25.Dc4 D:c4 26.V:c4 f5 27.Vc8+ Kf7 28.Vc7 (28.V:g8 K:g8 29.g3 e3 30.f:e3 f:e3 31.J:e3 Sc5 32.Kf2 h4 33.Kf3 S:e3 34.K:e3 h:g3 35.Kf3 f4 -+) 28. - b5 29.b3 Vg6 30.a4 Ve6

31.a:b5 a:b5 32.Vc2 e3 33.f:e3 f:e3 34.Jg3 h4 35.Je2 Vd6 36.Vc1 Vd3 37.Vb1 Kf6 38.Kf1 Sb4 39.Jf4 Vd2 40.Je2 Ke5 -+; inak by sa bola hra vyvíjala po: 15.f3 Se6 16.b3 J:e2+ 17.S:e2 d5 18.e:d5 S:d5 19.Jf5 Sa3 20.Kh1 Se6 21.Dc2 Vc8 22.De4 Dd7 23.Jg7+ Kf8 24.Vad1 De7 25.J:e6+ f:e6 26.f4 e:f4 27.D:f4 f5 28.Sd3 Df6 29.S:f5 e:f5 30.Vd5 Sc1 s prechodom do vežovej koncovky.] **15.D:e2 Db6 16.Vac1 Sd7 17.Vc3 Vc8 18.Vfc1 (Pozri diagram!) Da7? 19.Df3?! Db8? 20.Jf5 Kf8 21.Sd5 V:c3 22.D:c3 Sd8 23.Db3 b5 24.S:f7 Vh7 25.Se6 Db6 26.S:d7 V:d7 27.De6 Vc7 28.V:c7 D:c7 29.D:d6+ D:d6 30.J:d6 Sb6**

31.Kf1 Sc5 32.Jf5 Kf7 33.Ke2 Sf8 (33. - Kg6 34.f3 a5 35.g4 a4 36.h4 Sf8 37.Jg3 h:g4 38.f:g4 Sb4 39.Jf5 Sc5 40.Je3 Sb6 41.Jd5 Sg1 42.Jc3 b4 43.J:a4 Sd4 44.a3 b:a3 45.b:a3 -+) 34.b3 Sf5 35.h4 Sf8 36.f3 Sf5 37.a4 b:a4 38.b:a4 a5 39.Kd3 Sf8 40.Kc4 Sb4 41.Kd5 Se1 42.g4 h:g4 43.f:g4 Sd2 44.h5 Sg5 45.Jd6+ Ke7 46.Jc4 Kd7 47.J:a5 Sh6 48.Jc4 Sf8 49.a5 1:0

Na Medzinárodných majstrovstvách Slovenska jednotlivcov v Piešťanoch 2021 obaja protagonisti rozohrali na elektronickej šachovnici variant sicílskej obrany s názvom Morra gambit. Medzinárodný veľmajster Lubomír Ftáčnik vo svojej monografii (vydanej nakladateľstvom Quality Chess 2010) o tejto populárnej obrane odporúča gambit prijať, čo sa aj v meste barlolamača stalo. Po ťahu 6.Sc4 pripravil mladý ukrajinský šachista s úctyhodným ratingom 2403 bodov pre svojho slovenského o takmer 50 rokov staršieho súperu skrytú pascu, lebo po chybnom 6. - Sg4 by bolo nasledovalo: 7.S:f7+! K:f7 8.Jg5+ Ke8 9.D:g4 a leopoldovský šachista by sa mohol ihneď vzdaf. Menej pozorovateľná je chyba 6. - Jf6 s pokračovaním: 7.e5! d:e5 (7. - J:e5?? 8.J:e5 d:e5 9.S:f7+!!) 8.D:d8+ J:d8 (8. - K:d8 9.Jg5!) 9.Jb5 s výhodou bieleho; preto treba najskôr hrať 6. - a6 a až po 7.0-0 ťahať jazdcom 7. - Jf6, keď biely si môže ďalej vybrať zo štyroch možností: 8.b4, 8.h3, 8.Sg5, 8.De2, ale nie 8.e5 (8. - d:e5 9.D:d8+ J:d8 10.J:e5 e6 11.Vd1 Jd7 atď.). Možno aj odmietnuť MG, napr.: 3. - d5 4.e:d5 (4.e5?! d:c3 5.J:c3 e6 6.Jf3 Jc6 7.Sd3 f6 8.De2 d4 9.Je4 f:e5 10.0-0 Jf6 11.Jfg5 a6 12.Sd2 Sb4 13.f4 S:d2 14.J:d2 e:f4 15.J:e6 S:e6 16.D:e6+ De7 17.De7+ K:e7 18.V:f4 Vad8 19.Vd1 Kd6 20.Jf3 Kc7 =/+) 4. - Jf6 5.D:d4 D:d5 6.Jf3 Jc6 7.D:d5 J:d5 8.Sc4 e6 9.Jbd2 Se7 10.0-0 0-0 11.Ve1 Vd8 12.Je4 Sd7 13.Jg3 Vac8 14.Sd2 Jcb4 15.Sb3 Jd3 16.S:d5 Sc5 17.S:b7 S:f2+ 18.Kf1 Vb8 19.Sa6 S:e1 20.S:e1 J:e1 21.V:e1 V:b2 22.Ve2 Vb6 s vyrovnanou hrou alebo 3. - d3 4.c4?! Jc6 5.Jf3 d6 6.h3 g6 7.S:d3 Sg7 8.0-0 Jf6 9.Jc3 Jd7 10.Se3 Jc5 11.Sc2 0-0 12.Vb1 S:c3 13.b:c3 Se6 14.S:c5 d:c5 15.V:b7 Dc8 16.Vb5 S:c4 17.V:c5 S:f1 18.D:f1 Db7 19.Dc1 Kg7 20.e5 Vac8 s malou výhodou čierneho. Čierny vykonal v otvorení pochybné ťahy: 11. - h5 a 14. - J:e2+, ale záchrana sa mu ešte ponúkala v 18. ťahu (miesto 18. - Da7): 18. - Vc5 19.Sd5?! Sg4 20.Dd2 Se6 21.Jg6 f:g6 22.S:e6 Db4 23.V1c2 D:e4 24.V:c5 d:c5 25.V:c5 Dd4 26.D:d4 e:d4 27.Vd5 Vh7 28.Vd7 b5 29.Kf1 d3 30.b4 Vg7 31.a3 Sf8 32.V:g7 S:g7 33.Sc8 f5 34.S:a6 Sb2 35.S:b5+ Ke7 v koncovke s

rôznofarebnými strelcami, ale po 19.h3! Se6 20.a3 a5 21.b3 Dc6 22.b4 S:c4 23.V:c4 V:c4 24.V:c4 Dd7 25.Dc2 a:b4 26.Jf5 b:a3 27.Vc7 a2 28.Vc8+ Sd8 29.D:a2 d5 30.Da3 D:c8 31.Jd6+ Kd7 32.J:c8 K:c8 33.Dc5+ je biely vo výhode. Potom už bolo ťažko hľadať záchranné koleso, hoci Valentin v nasledujúcom ťahu nezbadal výhru (miesto 19.Df3): 19.S:f7+! K:f7 20.V:c8 V:c8 21.V:c8 V:c8 22.Dh5+ Kf8 23.Dh8+ Kf7 24.D:c8 Dd4 25.Dc2 d5 26.Jf5 Db4 27.g3 d4 28.a3 Db6 29.h4 Kf8 30.h5, čo mohol čierny využiť: 19. - Db6!? 20.Jf5 Kf8 21.V3c2 Vc5 22.Je3 Se6 23.h3 a5! (23. - S:c4? 24.J:c4 Dc7 25.Je3 a5 26.V:c5 d:c5 27.Jf5 b6 28.Vd1 c4 29.Vd5 Sc5 30.Dd1 +/-) 24.Jd5 Dc6 25.De3 Sd8 26.b4 a:b4 27.Sb3 V:c2 28.V:c2 Db5 29.Dd2 Kg7 30.Jc7 S:c7 31.S:e6 Sb6 32.Sc4 Da4 33.Sb3 Dd7 34.D:b4 Sc5 35.Dd2 b6 s pravdepodobnou remízou. Veľmajster I. Boleslavskij vo svojej šachovej príručke *Od škandinávskej po sicílsku* (Berlín 1971) uvádza hlavný variant, ktorý je do 6. ťahu zhodný s našou turnajovou partiou a ďalej navrhuje: 7.0-0 Jf6 8.De2 Se7 9.Vd1 e5 10.h3 0-0 11.b4 Se6 12.S:e6 f:e6 13.Dc4 Dd7 14.b5 Ja5 15.Da4 Dc7 16.Sa3 Jc4 17.Vac1 Vac8 18.Jd2 J:a3 19.Jd5 D:c1!? 20.J:e7+ Kf7 21.V:c1 V:c1+ 22.Kh2 K:e7 23.D:a3 Vc5, kde má čierny miesto dámy dve veže a pešiaka; ak pokračujeme ďalej v analýze, tak zistíme: 24.D:a7 Jd7 25.Da3 V:f2 26.Dg3 Vf7 27.a4 b6 28.Dg5+ Ke8 29.Dg4 Ve7 30.Df3 d5 31.e:d5 e:d5 32.Jb3 e4 33.De3 Vc7 34.a5 b:a5 35.J:a5 Ve6, že čierny má výhodu v podobe dvoch postupujúcich pešakov.

Tohto roku sa mladý Ukrajinec na turnaji v Piešťanoch neukázal, lebo podľa branného zákona jeho veľkej krajiny musel pravdepodobne nastúpiť do boja na obranu svojej vlasti. Po našom vzájomnom dueli v prvom kole si považoval Valentin za povinnosť v ďalších kolách po príchode do hracej sály podať mi ruku na znak priateľstva, čo žiadny iný šachista nerobil. Takýmto spôsobom sa mi nezmazateľne vryl do pamäti. Dúfam, že sa s ním ešte niekedy a niekde na šachovom turnaji stretnem, pokiaľ nezahynul v nezmyselnej vojne, lebo šachisti síce medzi sebou tiež bojujú, ale len na šachovnici.

(GK)

Šachové okienko

Medzi ukrajinskými a slovenskými šachovými skladateľmi vždy vládli veľmi dobrosrdečné vzťahy, ktoré sa prejavili napríklad aj v priateľskom stretnutí v šachovej kompozícii na rôzne témy a v rôznych oddeleniach. Vo dvojťažkách Ukrajinu vtedy reprezentoval **Vasíl Ďačuk** (* 25. 3. 1972), ktorý však už od r. 2016 nadobudol slovenské štátne občianstvo, a tak posilnil početnú skupinu výborných slovenských problémistov. V civilnom povolaní je lekár - otorinolaryngológ. ORL je medicínsky odbor zaoberajúci sa diagnostikou a liečbou ochorení ucha, nosa, nosovej dutiny a prínosových dutín, hltana a hrtana. Narodil sa na Ukrajine v Mukačeve, ale neskôr býval na východnom Slovensku a teraz už v Bratislave. Je medzinárodným veľmajstrom v kompozičnom šachu (od r. 2010), medzinárodným majstrom (2005), majstrom FIDE (2004), majstrom FIDE v riešení (2014), medzinárodným rozhodcom (2004), majstrom športu Ukrajiny, viacnásobným víťazom Ukrajiny v kompozičnom šachu, majster sveta WCCI 2004 - 2006; skladá hlavne dvojťažky, v Albumoch FIDE dosiahol 178,71 bodu. Majstrovstvá sveta jednotlivcov v šachovej skladbe (WCCI) je trojročná sekundárna súťaž (súťažia v nej skladby už uverejnené), do ktorej môžu skladatelia poslať 4 až 6 svojich skladieb v rôznych oddeleniach (dvojťažky, trojťažky,

mnohoťažky, štúdie, pomocné maty, samomaty, exo a retro úlohy). Majstrom sveta sa stáva víťaz každého oddelenia. V cykle 2013 - 2015 bola rekordná účasť, keď 248 autorov zo 41 krajín poslalo dovedna 2862 skladieb. V oddelení G- exo (77 účastníkov) obsadil 1. miesto (39,5 b.). Pri príležitosti jeho významného životného jubilea 50 rokov bola usporiadaná anonymná súťaž v skladaní exo (rozhodoval Juraj Brabec) a ortodoxných dvojťažiek, v ktorej bol sám rozhodcom. Začiatkom mája tohto roka sa zúčastnil na 30. Medzinárodných majstrovstvách Slovenska v riešení šachových skladieb v Bratislave, kde skončil druhý. Jeho rating mal vtedy hodnotu 2320,96 bodu a vo svetovom rebríčku sa umiestnil na 71. priečke.

V skladbe zobrazenej na

diagrame z medzištátneho duelu začína biely a dá mat 2. ťahom. Pri riešení dvojťažky si treba dať pozor na zvodnosti: 1.d8J? s hrozbami 2.De5 a Dc5 mat., 1. - K:d4, 2.Dd6 mat a vyvrátením 1. - Jd7!; 1.Sf4? hrozí 2.Dd6 mat, 1. - K:d4 2.De5 mat, ale 1. - Ke6!

Riešenie pošlite na e-adresu: casopis@leopoldov.sk alebo priamo na MsÚ v Leopoldove do 6. 12. 2022. Jeden vyžrebovaný riešiteľ bude finančne odmenený. Výhercom skladby č. 63 sa stal Jozef Kobolka zo Žiliny. Ako výherca za správne vyriešenie skladby č. 64 bol vyžrebovaný Bohumil Moravčík zo Sliača. Blahoželáme!

Riešenie skladby č. 64 (Žatko): **1.Sh4!** hrozí 2.Sg3+ Ke4 3.Sd3 mat, 1. - Sb1, c2 2.Ve6+ Kd4 3.Sf6 mat, 1. - Kf4 2.Vd4+ Ke5 3.Sf6 mat, 1. - Kd6 2.Sg3+ Kc6 3.Vc7 mat. Výborný úvodník s antikritickým ťahom strelca.

(GK)

Skladba č. 65

Vasil Ďačuk

I. cena, Ukrajina - Slovensko

C 24. 9. 1999

Mat 2. ťahom (7 - 3)

časopis obyvateľov Leopoldova

Ročník: 36. Vydáva: Mesto Leopoldov. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Hlohovská cesta 2, 920 41 Leopoldov; IČO: 00312703. Redakčná rada: Juraj Hladký – predseda, Mária Kusá, Kristína Bajtalová, Martin Jurčo. Telefón: 033/734 22 07. Fax: 033/734 23 88, casopis@leopoldov.sk. Vychádza šesťkrát ročne. Inzercia v redakcii. Nepredajné. Náklad: 800 ks. Tlač: VM-print Leopoldov. Distribúcia: Rozširuje sieť domácich predajcov. Evidenčné číslo: EV 4016/10, ISSN 1339-4290. Vyšlo: november 2022

